

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Katedra obchodního práva

Marcel Janíček

**Nové formy přeshraničních přeměn po velké
novele zákona o přeměnách**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:
JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.

Datum vypracování práce:
2012

Čestné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu“

V Praze dne 15. listopadu 2012

.....

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce JUDr. Petru Čechovi, Ph.D., LL. M. za jeho odborné vedení, cenné rady, zajímavé náměty a podnětné připomínky při psaní této práce.

OBSAH

1	ÚVOD	4
2	OBCENÁ ÚPRAVA PŘESHraniČNÍCH PŘEMĚN	6
2.1	POJEM PŘESHraniČNÍ PŘEMĚNY	6
2.2	VYMEZENÍ ČESKÉ A ZAHraniČNÍ OSOBY	7
2.2.1	České osoby.....	7
2.2.2	ZahraniČní osoby.....	10
3	TYPOLÓGIE PŘEMĚN	13
3.1	PŘESHraniČNÍ FÚZE	13
3.1.1	Pojem a subjekty přeshraniČní fúze	13
3.1.2	PřeshraniČní fúze společností řídící se stejným právním řádem	14
3.1.3	PřeshraniČní fúze v režimu Desáté směrnice a ostatní.....	18
3.1.4	Křížové přeshraniČní fúze.....	21
3.1.5	PřeshraniČní fúze za účasti SE	25
3.2	PŘESHraniČNÍ ROZDĚLENÍ	26
3.2.1	Pojem přeshraniČního rozdělení.....	26
3.2.2	PřeshraniČní rozdělení v evropském právu	26
3.2.3	PřeshraniČní rozdělení v zákoně o přeměnách	28
3.2.4	Křížová přeshraniČní rozdělení	30
3.2.5	PřeshraniČní rozdělení za účasti SE	31
3.3	PŘESHraniČNÍ PŘEVOD JMĚNÍ	33
3.3.1	Pojem převodu jmění	33
3.3.2	PřeshraniČní převod jmění v evropském právu	33
3.3.3	PřeshraniČní převod jmění v zákoně o přeměnách	35
3.4	PŘEMÍSTĚNÍ SÍDLA	38
3.4.1	Pojem přemístění sídla.....	38
3.4.2	Přemístění sídla v evropském právu	42
3.4.3	Přemístění sídla do České republiky.....	46
3.4.4	Přemístění sídla do zahraničí.....	48
4	ZÁVĚR	51
5	ZDROJE	53
5.1	MONOGRAFIE, KOMENTÁŘE A UČEBNICE	53
5.2	ČLÁNKY Z TIŠTĚNÝCH ČASOPISŮ	53
5.3	INTERNETOVÉ ZDROJE.....	54

1 ÚVOD

Dne 1. ledna 2012 nabyl účinnosti zákon č. 355/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tato novela, svým rozsahem převyšující původní zákon, přinesla mimo jiné komplexní úpravu přeshraničních přeměn. České právo tak poskytlo obchodním společnostem a družstvům zcela nové možnosti reorganizace v rámci evropského hospodářského prostoru. Takto komplexní úprava je, troufám si říct, v evropském prostředí zcela ojedinělá, protože si český zákonodárce sice zaslouží obdiv, na druhou stranu ale k realizaci přeshraniční přeměny jsou potřeba vždy minimálně dva právní řády, a proto samotná úprava v zákoně o přeměnách ještě neznamená, že se přeměnu podaří uskutečnit.

Cíle předkládané práce je zodpovězení otázky „Jaké konkrétní formy přeshraničních přeměn lze v praxi realizovat a kdo se jich může účastnit?“ Obsahem práce proto nemůže být pouhá analýza nových institutů bez návaznosti na evropské právo, ale naopak je třeba zkoumat, zda úprava nových forem přeshraničních přeměn není jen mostem končícím vprostřed řeky. Odpověď na výše položenou otázku pochopitelně nelze v rámci předkládané práce hledat cestou komparativní analýzy všech národních úprav, nicméně je třeba zkoumat, zda má konkrétní forma přeměny oporu v evropském právu, z čehož by plynula povinnost druhého státu takovou přeměnu umožnit.

Práce sleduje systematiku zákona, proto se první kapitola věnuje obecným otázkám přeshraničních přeměn, v rámci kterých bylo třeba objasnit pojem přeshraniční přeměny z hlediska jeho obsahu a vymezit okruh subjektů, které se přeshraniční přeměny mohou účastnit. Následně je pak přikročeno k jednotlivým typům přeshraničních přeměn. Jeden by mohl namítnout, že hned první uvedená forma přeměny – přeshraniční fúze vůbec není nová, když tato byla upravena v zákoně o přeměnách již před novelou. Nicméně i v rámci přeshraničních fúzí se po novelizaci naskytly nové možnosti co do nově povolených postupů či subjektů a vykristalizovaly nám tak nové konkrétní formy přeměn. V naznačeném postupu pokračuji i v rámci další typů přeshraničních přeměn. Ještě před analýzou samotné úpravy v zákoně o přeměnách však zkoumám, zda lze pro danou přeměnu s ohledem na svobodu usazování

najít oporu v judikatuře Soudního dvora. V poslední kapitole, která se věnuje přemístění sídla, pak bylo nutné pojednat i o různých národních přístupech ke kolizní úpravě týkající se společností.

2 OBECNÁ ÚPRAVA PŘESHraniČNÍCH PŘEMĚN

2.1 Pojem přeshraniční přeměny

Zákon o přeměnách v § 59a ZPřem podává výčet jednotlivých typů přeshraničních přeměn, ale samotný pojem přeshraniční přeměny, který používá jako zkratku v ustanoveních aplikovatelných na všechny typy přeshraničních přeměn v hlavě XIV, nijak nedefinuje. Pro účely této práce není důležité vymezení samotného pojmu přeměna, ale spíše význam pojmu „přeshraniční“, tedy jinými slovy, rozlišení vnitrostátní a přeshraniční přeměny.

Prvním vodítkem při vymezení přeshraniční přeměny je definice přeshraniční fúze v čl. 1 Desáté směrnice, podle které jsou přeshraničními fúzemi „*fúze kapitálových společností, které jsou založeny podle práva některého členského státu a mají sídlo, ústřední správu nebo hlavní provozovnu ve Společenství, pokud se alespoň dvě z nich řídí právními řády různých členských států*“. Zákon o přeměnách vyvěrá z evropské úpravy přeshraniční mobility¹, proto pro všechny druhy přeshraničních přeměn platí princip, že jsou vyhrazeny toliko společnostem založeným podle práva členského státu², které zároveň mají sídlo, ústřední správu nebo hlavní provozovnu v některém členském státě. Tento znak sice nevypovídá nic o podstatě, ale omezuje rozsah pojmu co do subjektů.

Základním principem úpravy přeshraničních fúzí, zakotveným v čl. 4 odst. 1 písm. b) Desáté směrnice, který můžeme zobecnit na všechny přeshraniční přeměny, je kumulativní aplikace právních řádů, v souladu s kterým každá zúčastněná osoba postupuje podle právního řádu, kterým se řídí.³ Podstatou přeshraniční přeměny je tedy aplikace více právních řádů.

K výše uvedenému je možné uvést, že zákon o přeměnách ve znění před novelou obsahoval v § 66 a § 67 SZPřem rozlišení vnitrostátní a přeshraniční fúze, které spočívalo na kritériu sídla. Volba kritéria sídla nebyla šťastná. Jak bude dále rozvedeno, jsou minimálně teoreticky možné situace, kdy se budou vnitřní právní poměry

---

¹ *Report of the Reflection Group on the Future of European Company Law*. 2011. Dostupné z [www: <http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/modern/reflectiongroup_report_en.pdf>](http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/modern/reflectiongroup_report_en.pdf), s. 13.

² Členský stát je vymezen v § 3 odst. 1 jako „členský stát Evropské unie nebo jiný stát tvořící Evropský hospodářský prostor“.

³ Roelofs, E., R., van Eck, G., C., *Ranking the Rules Applicable to Cross-Border Mergers*. in 8 *European Company Law*, Issue 1, 17–22 s. 2011. Dostupné z [www: <http://www.kluwerlawonline.com>](http://www.kluwerlawonline.com), s. 18.

právnícké osoby řídit jiným právním řádem než toho státu, ve kterém bude mít zapsané sídlo. Podle § 66 SZPřem by tak šlo o vnitrostátní fúzi i tehdy, kdyby se jí účastnila společnost se sídlem v České republice, ale řídící se anglickým právem. Takový závěr by však byl chybný, neboť taková fúze by se nemohla řídit výlučně českým právem.⁴ Novelizovaný zákon o přeměnách, který již § 66 a 67, neobsahuje, od tohoto dělení upustil⁵, byť kritérium sídla, jak bude rozebráno v následující kapitole, stále hraje svou roli.

2.2 Vymezení české a zahraniční osoby

Z hlediska české úpravy je definičním znakem přeshraniční přeměny, vyjma přemístění sídla, účast alespoň jedné české osoby a alespoň jedné zahraniční osoby. Vymezení české a zahraniční osoby nemá tak význam pouze definiční, ale zároveň vymezuje okruh subjektů, které se mohou přeshraničních přeměn zúčastnit, resp. vymezuje na které subjekty, účastníci se přeměny, se úprava přeshraničních přeměn použije.

2.2.1 České osoby

Před novelou obecné vymezení české osoby neexistovalo a pro účely přeshraničních přeměn se použilo ustanovení § 181 písm. a) ZPřem, které zůstalo novelou nedotčeno. Pro účely obecné úpravy přeshraničních přeměn však bylo třeba vytvořit novou, podstatně širší definici, která by vyhovovala i dalším typům přeshraničních přeměn. Pod pojem česká osoba tak zákonodárce v § 59b odst. 1 ZPřem zahrnul jak českou právnickou osobu, která je definována v § 59b odst. 4 ZPřem, tak i českou fyzickou osobu. To představuje zásadní rozdíl oproti pojmu české zúčastněné, zanikající nebo nástupnické korporace (dále jen „česká korporace“) dle § 181 písm. a) ZPřem. Toto zobecnění bylo třeba provést z důvodu úpravy přeshraničního převodu jmění⁶, neboť jediným společníkem zanikající zahraniční právnické osoby nemusí samozřejmě být toliko jen obchodní společnost či družstvo, nýbrž i jiná právnická osoba

---

⁴ *Důvodová zpráva k zákonu č. 355/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.* Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

⁵ Dědič, J., *Novinky v právní úpravě přeměn obchodních společností a družstev.* Obchodněprávní revue, č. 1, s. 9, 2012. Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

⁶ Již dříve mohl být na základě § 3 odst. 2 ZPřem přejímacím společníkem při převzetí jmění i společníkem se sídlem nebo bydlištěm v jiném členském státě, ale nedalo se dle mého názoru mluvit o skutečné úpravě přeshraničního převodu (dříve převzetí) jmění.

a zejména pak fyzická osoba.⁷ Česká fyzická osoba je vymezena jako fyzická osoba, která má bydliště na území České republiky. Zákodárce tedy zvolil kritérium, které odpovídá rozlišení české a zahraniční osoby v § 21 ObchZ a nepoužil hraničního určovatele státní příslušnosti, který určuje způsobilost k právům a způsobilost k právním úkonům dle § 3 odst. 1 ZMPS.

Pokud jde o vymezení české právnické osoby, zákonodárce nešel cestou výčtu konkrétních právních forem jako v případě definice české korporace v § 181 písm. a) ZPřem, ale vymezil ji obecně jako „*právnickou osobu se sídlem v České republice, jejíž vnitřní poměry se řídí českým právem*“.

Ponechme nyní stranou zvolené kritérium, resp. kritéria a zastavme se nejprve u zobecnění v první části definice. Jak již bylo zmíněno výše, bylo nutné upustit od konkrétního výčtu a přejít k abstraktnějšímu vymezení zejména s ohledem na úpravu přeshraničního převodu jmění a pestrost možných právních forem, které přejímající společník může mít. U ostatních typů přeshraničních přeměn je však již účast vyhrazena pouze obchodním společnostem a družstvům.

V českém právním řádu existuje vymezení české právnické osoby v obchodním zákoníku v § 21 pro účely tohoto zákona, které používá kritérium sídla a které má význam z hlediska určování státní příslušnosti právnické osoby.⁸ Toto ustanovení se dříve aplikovalo podpůrně k § 181 SZPřem.⁹ Novela zákona o přeměnách však vytvořila, patrně i s ohledem na rekodifikaci, vlastní definici české právnické osoby, ve které je kritérium sídla kumulováno s kritériem osobního statutu, při jehož určení české právo v § 22 ObchZ vychází z teorie inkorporační¹⁰, když stanoví, že vnitřní právní poměry se řídí právním řádem, podle něhož byla založena.

Důvod této konstrukce může být v kapitole 2.1. zmíněný evropský původ přeshraničních fúzí. Svoboda usazování zakotvená v čl. 49 SFEU, z které přeshraniční přeměny vyvěrají, svědčí ve smyslu čl. 54 SFEU pouze společnostem založeným podle

---

⁷ Přejímající společník však musí být podnikatelem ve smyslu § 3 odst. 2 ZPřem.

⁸ Nad povahou tohoto ustanovení a nad jeho vztahem k § 22 ObchZ se vedla odborná diskuse. Tato problematika však není předmětem této práce. Více viz Dědič, J., Čech, P., *Nový pohled na kolizní normy a reflexe kolizně relevantní judikatury Evropského soudního dvora v českém právu společností*. Soudní rozhledy, č. 10, s. 362., 2004 a Pauknerová, M., *Osobní statut právnických osob v českém právu*. Acta Universitatis Carolinae – Iuridica, č. 1, s. 40 – 41, 1998.

⁹ Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev*. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. s. 540

¹⁰ Z inkorporační teorie bude vycházet i nový zákon o mezinárodním právu soukromém, když jeho § 30 odpovídá dnešnímu § 22 ObchZ.

práva členského státu a majícím sídlo, ústřední správu nebo hlavní provozovnu v rámci EU, resp. EHP. V souladu s tímto principem tedy české právo nepřipouští účast entitám, které by výše zmíněná kritéria nesplňovala. Pokud by tedy právní řád některého mimoevropského státu připouštěl inkorporovat společnost založenou podle českého práva (tak jako to např. umožňoval před rokem 2001 § 24 odst. 2 ObchZ), tato by se nemohla účastnit přeshraničních přeměn postupem podle zákona o přeměnách. Zvolená konstrukce však přesto není dle mého názoru podařená a český zákonodárce šel v tomto omezení dále, než dle evropského práva měl a mohl. Problematičnost úpravy lze ilustrovat na následujících dvou situacích.

První je situace, kdy se právnická osoba řídí cizím právním řádem a zároveň má sídlo v ČR. Takové společnosti přitom mohly až do roku 2001 na základě § 24 odst. 2 ObchZ vznikat. Prof. Dědič zastává názor, že se tyto mohou účastnit nejen vnitrostátních, ale také i přeshraničních přeměn.¹¹ S tímto názorem lze polemizovat. Jistě bude třeba s ohledem na evropské právo umožnit takovým společnostem účastnit se přeměn, ovšem z hlediska aplikace zákona o přeměnách mohou vzniknout nemalé potíže. Co se týče vnitrostátní přeměny, zákon o přeměnách hovoří toliko o přeměnách obchodních společností a družstev, přičemž tyto je samozřejmě nutné vykládat ve smyslu, který jim dává obchodní zákoník v § 56 odst. 1 a § 221 odst. 1 ObchZ a tudíž pod tyto pojmy nelze podřadit společnosti cizího práva, byť se zapsaným sídlem v ČR. Zatímco výše zmíněný problém by patrně šel překlenout cestou interpretace, daleko větší překážku pak představuje nemožnost aplikace konkrétních ustanovení zákona o přeměnách. Těžko si lze například představit, že by zahraniční korporace měla např. schvalovat přeměnu postupem podle zákona o přeměnách, když toto bezesporu spadá do jejich vnitřních právních poměrů, které se ale dle § 22 ObchZ řídí cizím právem.

Co se pak týče jejich účasti v přeshraničních přeměnách, výše zmíněná právnická osoba řídící se cizím právem se sídlem v ČR by nenaplnila oba dva znaky české a ani zahraniční právnické osoby a zvláštní ustanovení o přeshraničních přeměnách by tak dle jazykového výkladu nebylo možno aplikovat. Stejně jako výše by nicméně bylo možné toto překonat použitím interpretačních metod. Samotná ustanovení zákona o přeměnách týkající se přeshraničních přeměn by pak měla být v takovémto případě aplikovatelná. Překážkou se ovšem může ukázat vydání, resp. nevydání

---

¹¹ Dědič, J., op. cit. sub 5

osvědčení pro zápis do obchodního rejstříku podle § 57z ZPřem a vůbec celá procesní stránka takovéto přeměny. Tento nedostatek však zřejmě nebude mít velké praktické dopady, neboť uvedených společností mnoho neexistuje.

Nyní se podívejme na situaci opačnou, tj. pokud by jiný členský stát umožnil inkorporovat společnost založenou podle českého práva. Tato situace je zajímavá i z toho důvodu, že od 1. 1. 2012 se ze strany českého právního řádu otevřela českým společnostem a družstvům možnost přemístit dle § 384f ZPřem své sídlo do zahraničí a přitom si zachovat svůj osobní statut. Společnost by se tedy řídila českým právem, ale měla by sídlo v jiném členském státě. Takto by ji ovšem nešlo podřadit pod definici české ani zahraniční právnické osoby a ustanovení o přeshraničních přeměnách by opět dle jazykového výkladu nešlo použít. Na rozdíl od případu, kdy měla společnost sídlo v ČR, ale řídila se jiným právem, však tentokrát ale k žádnému střetu právních řádů nedochází a jediné, čím se tato situace liší od vnitrostátní přeměny, je zápis v cizím obchodním rejstříku. Není tedy ani důvod k užití ustanovení o přeshraniční přeměně. Pokud by jednou některý stát umožnil zapsat společnost založenou podle cizího práva, měl by ji zřejmě umožnit i přeměnit se podle předpisů tohoto práva a tak by v uvedeném hypotetickém případě měla společnost postupovat podle zákona o přeměnách a celá přeměna by měla proběhnout jako přeměna vnitrostátní a to i s tím omezením, že nástupnická společnost by mohla být pouze obchodní společnost ve smyslu § 56 odst. 1 ObchZ se zapsaným sídlem v ČR. Domnívám se, že účasti na vnitrostátní přeměně by nemělo bránit ani to, že by společnost založená podle českého práva měla zapsané sídlo dokonce mimo evropský hospodářský prostor.

2.2.2 Zahraniční osoby

Zároveň s pojmem české osoby bylo třeba pro účely úpravy přeshraničních přeměn obecně vymezit i pojem zahraniční osoby. Zákonodárce se přitom neinspiroval vymezením zahraniční korporace v § 181 písm. b) ZPřem, které do určité míry vychází z čl. 2 odst. 1 písm. b) Desáté směrnice.

Podobně jako v případě definice české osoby, používá zákon o přeměnách v § 59b odst. 1 ZPřem pojem zahraniční osoby jako zkratku pro zahraniční fyzickou osobu a zahraniční právnickou osobu, které definuje v § 59b odst. 2 a 3 ZPřem. Co se

týče zahrnutí fyzické osoby pod pojem zahraniční osoby, platí to, co bylo uvedeno výše v kapitole 2.2.1.

Prvním kritériem, které rozlišuje českou a zahraniční fyzickou osobu, je její bydliště. Ne každá fyzická osoba mající bydliště mimo ČR má však postavení zahraniční fyzické osoby ve smyslu § 59b odst. 2 ZPřem. Kumulativně s prvním kritériem pak musí být splněno aspoň jedno z dalších kritérií uvedených pod písmeny a) až d), tzn. fyzická osoba musí být státním příslušníkem členského státu ve smyslu § 3 odst. 1 ZPřem, rodinným příslušníkem této osoby s právem pobytu v České republice, státním příslušníkem třetího státu, tzn. státu mimo evropský hospodářský prostor, který je dlouhodobě pobývajícím rezidentem v členském státu nebo rodinným příslušníkem posledně zmíněné osoby. Takováto úprava stejně jako ustanovení § 21 odst. 5 ObchZ vychází ze směrnic 2004/38/ES a 2003/109/ES. Je zřejmé, že praktický význam má toto vymezení pro přeshraniční převod jmění. V porovnání s úpravou před novelou, která v § 3 odst. 2 SZPřem určovala, že přejímacím společníkem při převzetí jmění může být i společník se sídlem nebo bydlištěm v jiném členském státě, jde o významnou změnu, která modifikuje okruh osob, které mohou být přejímajícím společníkem.

Zahraniční právnická osoba je v prvé řadě definována jako „jiná než fyzická osoba“. Tato formulace implikuje, že již není vyžadována právní subjektivita a je tak respektována variabilita právních řádů, které rozeznávají více než dvě možnosti, co se týče právní subjektivity. Takto široké vymezení je použito i při úpravě jednotlivých forem přeshraničních přeměn, a tak je zejména na zahraničních právních řádech, aby určily subjekty, které se přeshraničních přeměn budou moci zúčastnit. Pokud korespondující úprava v zahraničí neexistuje, je třeba vyjít z vymezení společnosti ve smyslu čl. 54 SFEU, které je však široké natolik, že zahrnuje kupříkladu i entity jako je v českém právu státní podnik.¹²

Podobně jako v případě vymezení české právnické osoby pak byly i v případě zahraniční právnické osoby stanoveny dvě kritéria, která musí být splněna kumulativně a to kritérium osobního statutu a kritérium sídla. Ovšem tentokrát jsou podmínky splnění těchto kritérií negativní, tzn. osobní statut musí být právní řád jiného členského státu než ČR a sídlo, skutečné sídlo nebo hlavní provozovna společnosti musí být v jiném členském státě než ČR. Nenastávají tak problémy popsané v kapitole 2.2.1,

---

¹² Stavínková P., *K pojmu společnost v komunitárním právu*, in Právní fórum, č. 12, 2006. Dostupné z [www: <http://www.pravnickeforum.cz>](http://www.pravnickeforum.cz)

jelikož z hlediska zákona o přeměnách je lhostejno, že se zahraniční právnická osoba řídí jiným právem než toho státu, ve kterém má sídlo. Pro splnění kritéria sídla přitom stačí, aby jiná než fyzická osoba měla v jiném členském státu skutečné sídlo nebo hlavní provozovnu. Všem těmto osobám totiž svědčí svoboda usazování dle čl. 49 ve spojení s čl. 54 SFEU.

3 TYPOLOGIE PŘEMĚN

3.1 Přeshraniční fúze

3.1.1 Pojem a subjekty přeshraniční fúze

Ponechme nyní stranou doktrinální vymezení fúze a zaměřme se na novelou zavedenou zákonnou definicí přeshraniční fúze v § 180 ZPřem, která představuje základní vymezení subjektů, které se přeshraničí fúze mohou účastnit. Toto ustanovení je třeba aplikovat společně s § 59b ZPřem, které představuje vymezení subjektů, které se mohou účastnit přeshraničních přeměn obecně. Na první pohled je zřejmé, že vymezení subjektů v § 180 ZPřem je užší než to v § 59b ZPřem a naopak širší než vymezení subjektů v § 181 ZPřem.

Ustanovení § 180 písm. a) ZPřem tak v první řadě určuje, že předmětná úprava je použitelná na fúzi mezi aspoň jednou českou obchodní společností (pojem „společnost“ použitý v § 180 je legislativní zkratkou definovanou v § 1 ZPřem) nebo družstvem na straně jedné a aspoň jednou zahraniční právnickou osobou na straně druhé.

Z předmětného ustanovení plyne, že zákonodárce omezil účast na přeshraničních fúzích, co se týče českých osob, toliko na obchodní společnosti a družstva. Oblast přeshraničních fúzí byla harmonizována Desátou směrnicí a zákonodárce měl upravit přeshraničí fúze v souladu s čl. 2 odst. 1 písm. a) pro akciovou společnost a společnost s ručením omezeným (plyne z První směrnice, na kterou ustanovení odkazuje) a dále podle písm. b) pro *„společnost se základním kapitálem, která má právní subjektivitu a disponuje samostatným majetkem, kterým jako jediným ručí za své závazky, a která musí podle vnitrostátního práva, kterým se řídí, splňovat podmínky týkající se ručení stanoveného směrnicí 68/151/EHS na ochranu zájmů společníků a třetích osob“*. Toto písmeno by v podmínkách České republiky okruh subjektů, které je třeba k přeshraničním fúzím připustit nad rámec písmena a), rozšířilo pouze o družstvo, avšak Desátá směrnice v čl. 3 odst. 2 ponechává na členských státech, zda družstvu umožní přeshraničně fúzovat.¹³ Česká úprava tedy soudě dle § 180 ZPřem jde nad rámec Desátou směrnicí přikázaného minima, když umožňuje přeshraniční fúze družstvům a ba i osobním společnostem. Konstrukce je však taková, že zákon rozlišuje mezi

---

¹³ Lasák, J., *K některým otázkám korporací účastnících se přeshraničních fúzí*. 2008. Dostupné z [www: <http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/obchod/lasak.pdf>](http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/obchod/lasak.pdf)

společností s ručením omezeným, akciovou společností a družstvem, které se přeshraničních fúzí účastní ve směrnicovém režimu (§ 181 ZPřem), a osobními společnostmi, na které se přiměřeně aplikují jen některá ustanovení (§ 189 odst. 2 ZPřem).

Co se týče účasti zahraničních osob na přeshraničních fúzích, zákonodárce správně ponechal regulaci účasti zahraniční osoby na zahraničním právním řádu, když z vymezení zahraniční osoby podle § 59b ZPřem z pochopitelného důvodu vynechal v § 180 písm. b) pouze zahraniční fyzickou osobu.

Pro vymezení subjektů, které se mohou účastnit přeshraniční fúze má význam i ustanovení § 182 ZPřem, které bylo novelou pozměněno tak, že jeho znění nyní odpovídá čl. 4 odst. 1 Desáté směrnice. Tento článek přitom omezuje osobní působnost Desáté směrnice v tom smyslu, že členské státy nemusí připustit přeshraniční fúze těch společností (byť by spadaly po rozsah čl. 2 odst. 1 Desáté směrnice), kterým neumožňují fúzovat vnitrostátně.¹⁴

Toto není případ českého práva, nicméně taková situace může nastat v právním řádu jiného členského státu. I když však právo jiného členského státu nepovoluje vnitrostátní fúzi určité právní formy společnosti, která spadá pod rozsah čl. 2 odst. 1 Desáté směrnice, nesmí bránit přeshraniční fúzi pouze na základě toho, že fúzující společnost z druhého členského státu má „stejnou“ či podobnou právní formu jako ta, které nepovoluje fúzovat vnitrostátně.¹⁵

3.1.2 Přeshraniční fúze společností řídicí se stejným právním řádem

Vymezení subjektů přeshraniční fúze je kvalitativní částí definice v § 180 písm. a) ZPřem, tato má ale také kvantitativní prvek, kterým je to, že je třeba aspoň jedné české společnosti nebo jednoho družstva a aspoň jedné zahraniční právnické osoby. Tento požadavek vychází z čl. 1 Desáté směrnice, podle kterého je znakem přeshraniční fúze to, že se alespoň dvě fúzující společnosti řídí právními řády různých členských

---

¹⁴ Vermeylen, J., Vande Velde I., *European cross-border mergers and reorganizations*. New York: Oxford University Press, , lxxxiv, 894 s., 2012, 5. 1. kapitola. Dostupné z [www: <http://fds.oup.com/www.oup.com/pdf/13/9780199693283_chapter1.pdf>](http://fds.oup.com/www.oup.com/pdf/13/9780199693283_chapter1.pdf)

¹⁵ Behrens F.O., *Die grenzüberschreitende Verschmelzung nach der Richtlinie 2005/56/EG (Verschmelzungsrichtlinie)*. Cuvillier Verlag, 2007. s. 62 – 64.

států.¹⁶ Jinými slovy, Desátá směrnice zřejmě nepřikazuje členským státům upravit jakožto přeshraniční fúzi i postup, při kterém společností řídicí se stejným právním řádem fúzují do nástupnické společnosti, která se bude řídit právním řádem jiného členského státu.

Z pohledu národního práva má otázka přípustnosti takové přeshraniční fúze dvě stránky a to podle toho zda je v pozici práva „odletového“ státu nebo „příletového“ státu.

3.1.2.1 Přeshraniční fúze výhradně zahraničních právnických osob

Již před novelou umožňovalo ustanovení § 185 SZPřem nástupnické právnické osobě (tehdy nástupnické korporaci) umístit při přeshraniční fúzi sídlo do kteréhokoliv členského státu, přičemž toto ustanovení bylo zobecněno a přesunuto do Hlavy XIV, kde dnes podle § 59d odst. 1 ZPřem může, pakliže to právo tohoto státu nevyklučuje, nástupnická právnická osoba v případě přeshraniční fúze nebo přeshraničního rozdělení umístit své sídlo do kteréhokoliv členského státu a takový postup se nepovažuje za přemístění sídla. Lze podotknout, že takový postup zároveň povede ke změně osobního statutu. Výše uvedená možnost není výslovně zakotvena v Desáté směrnici, ovšem vyplývá z jejího čl. 8 odst. 2, který připouští, aby byl společný znalec jmenován nejen v některém ze států, ve kterém sídlí zúčastněné společnosti, ale také ve státě budoucího sídla nástupnické společnosti.¹⁷ Jsem toho názoru, že možnost umístit sídlo do kteréhokoliv členského státu ovšem plyne přímo ze svobody usazování.

Ustanovení § 185 SZPřem přitom bylo vykládáno tak, že umožňuje nejen aby zúčastněná česká korporace jako nástupnická korporace umístita své sídlo do jakéhokoliv členského státu, ale také aby nástupnická korporace umístita sídlo do České republiky, byť žádná ze zúčastněných korporací tady neměla sídlo.¹⁸ I posledně zmiňovaný postup byl a je z hlediska zákona o přeměnách považován za přeshraniční přeměnu, byť se českým právním řádem řídí pouze druhá fáze přeshraniční fúze.

Ustanovení § 180 písm. b) ZPřem dnes výslovně stanoví, že přeshraniční fúzí je i fúze mezi zahraničními právnickými osobami, pokud má mít nástupnická společnost

---

¹⁶ Dříve bylo v §68 SZPřem špatně použito kritérium sídla.

¹⁷ Petr Čech, *Transpozice směrnice ES o přeshraničních fúzích na pořadu dne*, Právní zpravodaj č. 2, 2006, s. 1. Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

¹⁸ Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. op. cit. sub 9. s. 561

nebo družstvo sídlo na území České republiky. Toto ustanovení přitom nestanoví, že zahraniční právnické osoby se musí řídit různými právními řády, tudíž lze soudit, že naše právo neklade překážky zápisu z hlediska práva jiného členského státu vnitrostátní fúze v České republice, tj. aby například dvě nizozemské společnosti splynuly do nástupnické české společnosti.

Osobně se ztotožňuji s názorem že, kdyby české právo takovýto postup neumožňovalo, tj. bránilo by zápisu nástupnické právnické osoby z toho důvodu, že zúčastněné zahraniční právnické osoby se řídí stejným právním řádem, bylo by možné takový přístup považovat za diskriminační.¹⁹ Ustanovení § 180 písm. b) ZPřem je tak třeba vykládat doslovně, tedy že přeshraniční fúzí je i fúze dvou či více právnických osob řídicí se jediným právním řádem členského státu vyjma České republiky.

3.1.2.2 Otázka přípustnosti přeshraniční fúze výhradně českých společností či družstev s nástupnickou zahraniční právnickou osobou

Z ustanovení § 180 ZPřem vyplývá, že české právo nedovoluje, aby výhradně české společnosti a družstva fúzovaly do nástupnické zahraniční právnické osoby. Taková fúze totiž dle předmětné úpravy vůbec není přeshraniční fúzí a lze na ni aplikovat toliko ustanovení zákona o vnitrostátních fúzích, které samozřejmě nedovolují, aby se nástupnická právnická osoba řídila jiným než českým právem či měla sídlo jinde než v České republice. Česká republika tak dle jazykového výkladu § 180 ZPřem zaujala jako „odletová“ země opačný postoj než jakožto země „příletová“.

Při bádání nad otázkou nových možností přeměn se však nestačí spokojit s odpovědí, kterou nám dává české právo, ale je třeba toto konfrontovat se směrniceovou úpravou a také s primárním právem a judikaturou Soudního dvora. Jak již bylo uvedeno výše, Desátá směrnice shora uvedenou možnost upravit členským státům výslovně neukládá, byť někteří autoři dovozují, že se vztahuje i na předmětnou situaci.²⁰ Jako poněkud dvojsečný argument může sloužit i odkaz na čl. 2 odst. 1 písm. q) směrnice UCITS IV, který v bodě ii) definuje přeshraniční fúzi subjektů kolektivního investování (SKIPCP) i jako přeshraniční fúzi SKIPCP „*usazených v témže členském státě do nově*

---

¹⁹ Lasák: *Tanec v temnotách. (Svoboda usazování dle čl. 43 a 48 Smlouvy a přeshraniční fúze národních obchodních společností. Obchodněprávní revue, 2009. Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)* Další autory s tímto názorem cituje Vermeulen, J. a Vande Velde I., op. cit. sub. 14. s. 10.

²⁰ Vermeulen, J. a Vande Velde I, op. cit. sub 14. s. 10.

zakládaného SKIPCP usazeného v jiném členském státě“. Pokud Vermeylem uvádí, že stejné pravidlo by se mělo (zřejmě analogicky) aplikovat i na přeshraniční fúze podle Desáté směrnice²¹, lze oponovat tím, že kdyby evropský normotvůrce takový postup chtěl pod režim Desáté směrnice zahrnout, uvedl by to výslovně.

Přestože dle mého názoru nenajdeme pro výše uvedený postup oporu v Desáté směrnici, neplyne taková možnost přímo ze svobody usazování dle čl. 49 SFEU, která svědčí společnosti ve smyslu čl. 54 SFEU? Soudní dvůr v rozhodnutí SEVIC konstatoval, že přeshraniční fúze spadají pod výkon svobody usazování.²² V tomto případě však šlo o přeshraniční fúzi společností řídicí se různými právními řády. Z rozhodnutí Cartesio pak plyne, že členský stát nemůže bránit „*přemístění společnosti z určitého členského státu do jiného členského státu se změnou použitelného vnitrostátního práva, při čemž se společnost změnila na společnost určité formy upravené vnitrostátním právem členského státu, do něhož se přesunula*“²³ S ohledem na logiku s jakou je Soudním dvorem vykládán čl. 49 SFEU, tedy souhlasím s názorem, že členský stát nesmí bránit fúzi společností ve smyslu čl. 54 SFEU řídicích se stejným právním řádem do nástupnické společnosti řídicí se právním řádem jiného členského státu.²⁴ Navzdory jazykovému výkladu § 180 ZPřem tak je třeba připustit i fúze výhradně českých společností a družstev do nástupnických zahraničních právnických osob.

Je třeba upozornit na to, že za současného stavu práva bude snaha provést výše popsanou přeshraniční fúzi narážet zejména na praktickou nemožnost získat od notáře osvědčení přeshraniční fúze, bez kterého tato fúze nemůže být za normálních okolností v jiném členském státě zapsána. Tvrzenou možnost provést přeshraniční fúzi tímto způsobem by musel posvětit Soudní dvůr v rámci řízení o předběžné otázce.

Z hlediska úvah *de lege ferenda* není důvod, proč by české právo takovou možnost neměly společnostem a družstvům nabídnout, když již nyní upravuje přeshraniční přemístění sídla a kýženého cíle lze dosáhnout podstoupením vnitrostátní fúze a následně provedením přemístění sídla. Rozebíraný postup však není nic jiného

---

²¹ Vermeylem, J. a Vande Velde I, op. cit. sub 13. s. 10, poznámka pod čarou 68.

²² Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. prosince 2005 ve věci C- 411/03, *SEVIC Systems AG*. Bod 19

²³ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. prosince 2008 ve věci C- 210/06, *Cartesio Oktató és Szolgáltató* bt. Body 112 a 113.

²⁴ Lasák, J., op.cit. sub 19.

než kombinací těchto dvou přeměn a z hlediska efektivní právní úpravy, by tedy právo mělo umožňovat tyto dvě přeměny spojit, aby nevznikaly zbytečné transakční náklady.

3.1.3 Přeshraniční fúze v režimu Desáté směrnice a ostatní

3.1.3.1 Česká a zahraniční korporace

Ustanovení § 181 ZPřem, které přežilo novelu pouze s kosmetickou změnou, vymezuje okruh subjektů přeshraniční fúze v rámci režimu Desáté směrnice. Je patrné, že definice české korporace v § 181 písm. a) ZPřem je užší, neboť na rozdíl od § 180 písm. a) ZPřem nezahrnuje osobní společnosti, což odpovídá čl. 2 odst. 1 Desáté směrnice, který stanoví, že harmonizace dopadá toliko na kapitálové společnosti vymezené v tomto článku. Osobní společnosti se mohou a již před novelou mohly, byť dřívější § 68 SZpřem mohl být matoucí, účastnit přeshraničních fúzí na základě ustanovení § 189 ZPřem, ale takové přeshraniční fúze nejsou harmonizovány. Takto tedy v rámci úpravy přeshraničních fúzí můžeme rozlišit směrniceový a nesměrniceový režim.

Ustanovení § 181 písm. b) ZPřem vymezuje znaky zahraniční korporace, přičemž zákonodárce sice vyšel z čl. 2 odst. 1 písm. b) Desáté směrnice, nepřevzal však všechny znaky zde uvedené a naopak přidal některé vlastní. Možným vysvětlením je to, že zákonodárce chtěl zahrnout pod rozsah pojmu i zahraniční osobní společnosti, když českým osobním společnostem účast na přeshraničních fúzích umožnil, čemuž by nasvědčovalo vypuštění znaků „*společnost se základním kapitálem*“ a „*musí podle vnitrostátního práva, kterým se řídí, splňovat podmínky týkající se ručení stanoveného směrnicí 68/151/EHS na ochranu zájmů společníků a třetích osob*“, které jsou určující pro kapitálové společnosti. Na druhou stranu si však český zákonodárce z čl. 2 Desáté směrnice „ponechal právní subjektivitu“, což vzhledem k tomu, že řada právních řádů právní subjektivitu osobním společnostem nepřiznává, mluví proti výše uvedené úvaze. Konečně, vezmeme-li v potaz znak znějící „*může se v souladu s požadavky práva Evropských společenství podle právních předpisů členského státu, jehož právním řádem se řídí, zúčastnit přeshraniční fúze*“, lze soudit, že tímto znakem zákonodárce zamýšlel nahradit ty, které sám vypustil. Otázkou zde přitom již oproti stavu před novelou není, zda se zahraniční osobní společnosti mohou z hlediska českého práva účastnit přeshraniční fúze, neboť o tom již s ohledem na ustanovení § 180 ZPřem není sporu, ale

zda i na ně český zákonodárce rozšířil směrnice režim. Domnívám se, že v kontextu současné úpravy, nelze posledně zmíněný výklad přijmout a ustanovení § 181 písm. b) ZPřem je třeba vykládat zcela v souladu s čl. 2 odst. 1 písm. b) Desáté směrnice.

3.1.3.2 Nové možnosti přeshraničních fúzí v režimu Desáté směrnice – zjednodušená přeshraniční fúze sloučením

Cílem institutu zjednodušené přeshraniční fúze sloučením je zjednodušit proces přeshraniční fúze v případech tzv. *up-stream merger*, tj. fúze dceřiné společnosti do mateřské nástupnické společnosti. Je notorií, že právě fúze v rámci koncernových vztahů jsou nejčastějším typem přeměny. Ustanovení § 211 ZPřem, které transponuje čl. 15 odst. 1 Desáté směrnice tento institut zakotvuje pro případy, kdy mateřská společnost drží 100% hlasovacích práv, neupravuje však zjednodušený postup pro případy, kdy mateřská společnost drží 90% hlasovacích práv, jak umožňuje (avšak nepřikazuje) čl. 15 odst. 2 Desáté směrnice. Transpozice čl. 15 odst. 1 Desáté směrnice se však napoprvé přinejmenším nepovedla, když zákon o přeměnách původně vymezil subjekty takovým způsobem, že při věrnosti jazykovému výkladu taková zjednodušená přeshraniční fúze vlastně vůbec nemohla proběhnout. Novela zákona o přeměnách tak opravou ustanovení § 211 ZPřem v tomto směru poskytla praxi novou formu přeshraniční fúze.

Podle staré úpravy se zjednodušený postup použil na přeshraniční fúzi, v rámci které se „*slučuje zanikající akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným do nástupnické akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným*“. Osobní působnost čl. 15 Desáté směrnice se však nijak neliší od osobní působnosti podle čl. 2, když i zde je použit pojem společnost, který je v čl. 2 vymezen. Ponechme stranou vyloučení družstva z použití zjednodušeného postupu na přeshraniční fúzi, které je zřejmě v pořádku, neboť zákonodárce pro tyto nemusel přeshraniční fúze harmonizovat vůbec. Těžko pochopitelné však je, že zákonodárce v rámci zjednodušené procesu připustil sloučení české kapitálové společnosti pouze jen do jiné české kapitálové společnosti. V takovém případě by se ani nejednalo o přeshraniční fúzi. Byť takovou úpravu bylo patrně třeba vykládat eurokonformně a připustit využití zjednodušeného postupu, v praxi mohlo toto působit jako určitá překážka.

Novela přinesla klíčovou změnu § 211 ZPřem v tom směru, že opravila vymezení subjektů tak, že dle § 211 odst. 1 ZPřem jsou jimi zanikající akciová

společnost nebo společnost s ručením omezeným a nástupnická korporace a dle § 211 odst. 2 ZPřem také zanikající zahraniční korporace a nástupnická akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným. Jsem názoru, že zjednodušený proces přeshraniční fúze je možné využít i v případě křížových fúzí těchto společností.

Pro doplnění lze uvést, že novela uvedla institut zjednodušené přeshraniční fúze sloučením do souladu s Desátou směrnicí i v tom směru, že zrušila osvobození od požadavku na vypracování zprávy o přeshraniční přeměně, které bylo v rozporu s čl. 15 Desáté směrnice.²⁵

3.1.3.3 Přeshraniční fúze osobních společností

Veřejná obchodní společnost a komanditní společnost se mohou účastnit přeshraniční fúze na základě § 189 ZPřem. Ačkoliv úprava přeshraniční fúze pro osobní společnosti šla nad rámec toho, co požadovala Desátá směrnice, neznamenalo to, že bychom tyto mohli z účasti na přeshraničních fúzích vyloučit. Jelikož jsme umožnili osobním společnostem fúzovat vnitrostátně, museli jsme v souladu s judikaturou Soudního dvora povolit také přeshraniční fúze těchto společností. Nicméně absence harmonizace v této oblasti může vést k tomu, že některé členské státy nebudou přeshraniční fúze osobních společností povolovat. To by, za předpokladu existence vnitrostátní úpravy fúzí osobních společností, zakládalo rozpor s primárním právem a dotčené osobní společnosti by se mohly domáhat možnosti přeshraničně fúzovat u příslušných národních soudů, vidina zdoluhavého procesu je však zřejmě od takového postupu odradí.

Český zákonodárce přeshraniční fúze osobních společností nepodřídil směrnice režimu, což by bylo např. s ohledem na úpravu zapojení zaměstnanců problematické, ale toliko na ně vztáhl jen některá ustanovení o přeshraničních fúzích. Právě ustanovení § 189 odst. 2 ZPřem, které určuje úpravu, která je aplikovatelná na přeshraniční fúze osobních společností doznalo díky novele změny – nově se i zde aplikuje institut osvědčení přeshraniční fúze. Zákonodárce zřejmě tímto sledoval systematiku zákona, neboť i jiné formy přeshraničních přeměn, které postrádají svůj vzor ve směrnicích, počítají s institutem osvědčení. Svízlel však tkví v tom, že za účelem vydání osvědčení podle § 210 ZPřem musí zahraniční právnická osoba doložit

---

²⁵ Dědič J., Lasák J., *Několik poznámek ke koncernovým přeshraničním fúzím kapitálových obchodních společností*. in Obchodněprávní revue 9/2009. Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

osvědčení nebo jinou veřejnou listinu z domovského státu, kterou však patrně nezíská, pokud v tomto státě chybí výslovná úprava přeshraničních fúzí osobních společností. Paradoxně se tak po novele českým osobním společnostem, co se týče přeshraničních fúzí, situace ztížila. Pro úplnost lze také uvést, že zákonodárce naproti tomu ponechal vyloučení použití § 27 písm. a) ZPřem, které osvobozovala osobní společnosti od povinnosti vypracovat zprávu o přeměně v rámci vnitrostátních fúzí. Desátá směrnice sice takové osvobození neumožňuje, ovšem, jak již bylo řečeno, přeshraniční fúze osobních společností stojí mimo směrniceovou úpravu. Je tak otázkou, zda není taková úprava diskriminační.

3.1.4 Křížové přeshraniční fúze

3.1.4.1 Původní úprava

Křížovými fúzemi rozumíme fúze mezi společnostmi různých právních forem navzájem nebo fúze, ze kterých vzejde nástupnická společnost odlišné právní formy. Před novelou stanovil § 182 SZPřem, že „[p]ři přeshraniční fúzi musí mít zanikající i nástupnické korporace stejnou právní formu, ledaže právní předpisy všech členských států, v nichž mají zanikající i nástupnické korporace svá sídla, dovolují vnitrostátní fúze mezi korporacemi těchto různých právních forem“. Zákonodárce při formulaci tohoto pravidla patrně vyšel z ustanovení § 66 ZPřem, které pro účely vnitrostátních fúzí stanoví, že zanikající i nástupnické společnosti musí mít stejnou právní formu, nestanoví-li zákon jinak. Taková úprava funguje v rámci vnitrostátních fúzí, ale nutně musí selhat v případě fúzí přeshraničních, kterých se účastní entity, které jsou výtvozem právním řádů jiných zemí. Navzdory vysoké míře harmonizace akciového práva, nelze ani tvrdit, že forma akciová společnost je stejná jako např. forma *société anonyme*. S ohledem na zřejmý úmysl zákonodárce by v případě akciové společnosti taková „stejná právní forma“ šla určit výkladem za pomoci čl. 1 Třetí směrnice a podobně (byť s výhradami) by šlo postupovat i v případě právní formy společnosti s ručením omezeným, kde by nám jistě pomohl čl. 1 Jedenácté směrnice, ale to nic nemění na závěru o špatné formulaci předmětného ustanovení. Neméně problematická byla i formulace „ledaže právní předpisy všech členských států, v nichž mají zanikající i nástupnické korporace svá sídla, dovolují vnitrostátní fúze mezi korporacemi těchto různých právních forem“. V případě vnitrostátních fúzí zákon o přeměnách upravuje,

s ohledem na znění § 66 ZPřem, křížové fúze výslovně, ovšem v případě přeshraničních fúzí by využití stejné konstrukce vyžadovalo, aby zákon alespoň výslovně vyjmenoval s jakými právními formami zahraničních korporací může daná právní forma české společnosti fúzovat, což je přinejmenším velmi nepraktické. Navíc ustanovení v původním znění vnucovalo tuto nešikovnou konstrukci i jiným členským státům, což bylo nepřípustné.

Na ustanovení § 182 SZPřem navazoval § 183 SZPřem, který stejně neobratně podmiňoval realizaci křížové přeshraniční fúze dovozením přeshraničních fúzí korporací různých právních forem i právním řádem státu, ve které měla mít nástupnická korporace sídlo. Ani toto ustanovení nemělo oporu v Desáté směrnici a navíc tím byla překročena pravomoc českých orgánů. Ustanovení tak bylo aplikovatelné pouze v případě, že by příletovou zemí byla Česká republika, ovšem jeho aplikace by byla patrně v rozporu s primárním právem, když s ohledem na svobodu usazování ani takový požadavek nemohl být kladen.²⁶

Lze tak shrnout, že situace v oblasti křížových přeshraničních fúzí byla v českém právu velmi neutěšená a bez vlnění se do § 182 a 183 SZPřem tyto vůbec nemohly proběhnout.

3.1.4.2 Nová úprava a její interpretace

Novela změnila ustanovení § 182 ZPřem tak, že nyní odpovídá čl. 4 odst. 1 písm. a) Desáté směrnice, podle kterého „*jsou přeshraniční fúze možné pouze mezi společnostmi takových právních forem, které se smějí spojovat podle vnitrostátního práva daných členských států*“. Jak již bylo uvedeno výše, tento článek především stanoví „*obecnou způsobilost k přeshraničním fúzím*“²⁷, kterou mají jen společnosti takových právních forem, které se mohou účastnit vnitrostátních fúzí, čemuž musí odpovídat i interpretace ustanovení § 182 ZPřem. Otázkou ovšem je, zda se ustanovení § 182 ZPřem v návaznosti na čl. 4 odst. 1 písm. a) Desáté směrnice dotýká také „*zvláštní způsobilosti k přeshraničním fúzím*“²⁸, tedy otázky „*kdo s kým*“.

3.1.4.2.1 Konzervativní výklad

---

²⁶ Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. op. cit. sub 9. s. 557

²⁷ Vermeylen, J., Vande Velde I., op. cit. sub 13. s. 9.

²⁸ Vermeylen, J. a Vande Velde I., op. cit. sub 13. s. 9.

Ustanovení článku čl. 4 odst. 1 písm. a) Desáté směrnice je vykládáno tak, že umožňuje členskému státu v případě, že se společnost podle práva členského státu nemůže účastnit vnitrostátní fúze se společnostmi určité odlišné právní formy, nepovolit této společnosti ani účast v přeshraniční fúzi se společnostmi z jiného členského státu, která má „takovou“ právní formu.²⁹ Ponechme nyní stranou již dříve adresovaný problém „stejnosti“ právních forem a posuňme se od interpretace předmětného článku k ustanovení § 182 ZPřem. Podle tohoto je podmínkou křížové přeshraniční fúze společností určitých odlišných právním forem to, že se všechny zúčastněné korporace mohou účastnit křížových vnitrostátních fúzí s korporacemi odpovídajících právních forem podle svých právních řádů.

Jelikož ustanovení § 182 ZPřem samo nereguluje, jaké mohou mít zúčastněné a nástupnické korporace právní formy, je ho třeba chápat jako odkaz na ta ustanovení v českém právu, která regulují křížové vnitrostátní fúze. V souladu s tímto výkladem je třeba aplikovat § 66 ZPřem, podle kterého musí mít zanikající i nástupnické společnosti stejnou právní formu, a výjimku spočívající v úpravě křížové fúze akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. Jelikož § 182 ZPřem se analogicky použije i na přeshraniční fúze osobních společností, aplikuje se i výjimka v podobě úpravy křížové fúze veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti.

První slabinou tohoto výkladu je již z čl. 4 odst. 1 písm. a) Desáté směrnice plynoucí problém „stejnosti“ právních forem společností různých právních řádů. Složitou konstrukci zákazu křížových vnitrostátních fúzí v § 66 ZPřem a výjimek z něj však dnes po novele můžeme interpretovat jednoduše jako jediné pravidlo vytvářející bariéru mezi kapitálovými a osobními společnostmi. Takovýmto výkladem překonáme výše uvedený problém, ovšem i tak v praxi mohou vznikat otázky, zda je určitá společnost spíše kapitálová či osobní.

Tento výklad má ale i druhou slabinu, a sice § 190 ZPřem, který říká: „*Jestliže má mít nástupnická společnost při přeshraniční fúzi, již se zúčastnila veřejná obchodní společnost nebo komanditní společnost, své sídlo na území České republiky, musí mít nástupnická společnost právní formu veřejné obchodní společnosti nebo komanditní společnosti.*“ Proč zákonodárce toto ustanovení do zákona vložil a dokonce jej i do současné podoby novelizoval, když výše uvedené pravidlo nijak nemodifikuje?

²⁹ Čech P., *Transpozice směrnice ES o přeshraničních fúzích na pořadu dne*. in Právní zpravodaj 2, 2006. Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

3.1.4.2.2 Alternativní výklad

Dle alternativního výkladu, který presumuje racionalitu zákonodárce, se na přeshraniční přeměny ustanovení § 66 ZPřem a výjimky z něj nepoužijí, neboť bariéra pro křížové přeshraniční fúze je upravena výslovně v § 190 ZPřem, který jako *lex specialis* reguluje právní formu nástupnické společnosti se sídlem na území České republiky vzešlé z přeshraniční fúze, které se účastnila veřejná obchodní společnost nebo komanditní společnost tak, že tato musí mít právní formu jedné nebo druhé osobní společnosti. Jiný zákaz zákon pro křížové přeshraniční fúze neobsahuje

S takovým výkladem je pak konzistentní i jazykový výklad § 66 ZPřem a výjimek z něj a argument o „stejnosti“ právních forem společností různých právních řádů. Pokud z tohoto důvodu nelze tento generální zákaz aplikovat, je logika regulace úpravy křížových přeshraničních fúzí opačná – jsou povoleny, pokud zákon určité jejich typy v rámci úpravy přeshraničních fúzí nezakazuje. Tímto zákazem je jen a pouze § 190 ZPřem.

Zásadním problémem je však to, že pravidlo zakotvené v § 190 ZPřem je natolik benevolentní, že umožňuje i kombinace, které zahrnují přeshraniční fúze kapitálových a osobních společností, přestože zákon o přeměnách neumí takovouto přeměnu provést ani na vnitrostátní úrovni.

3.1.4.2.3 Dílčí shrnutí

I pokud se přidržíme konzervativního výkladu, přinesla novela nové možnosti v rámci přeshraničních fúzí plynoucích z novelizované úpravy křížových vnitrostátních fúzí. Zákon o přeměnách před novelou připouštěl pouze některé kombinace v rámci křížových fúzí kapitálových společností a některé kombinace v rámci křížových fúzí osobních společností, zatímco dnes jsou možné kombinace omezeny pouze pravidlem, že nejsou povoleny křížové fúze kapitálových a osobních společností navzájem.

V rámci fúzí osobních společností dnes již může splynutím veřejných obchodních společností vzniknout komanditní společnost a splynutím komanditních společností může vzniknout veřejná obchodní společnost. Nově také může nástupnická společnost při fúzi sloučením změnit svoji právní formu a to veřejná obchodní

společnost na komanditní společnost a naopak a společnost s ručením omezeným na akciovou společnost a naopak.³⁰

Všechny tyto nové možnosti v rámci vnitrostátních fúzí implikují nové formy křížových přeshraničních fúzí. Již tak není třeba přemýšlet nad tím, zda má určitá zahraniční právnická osoba blíže k české společnosti s ručením omezeným nebo k akciové společnosti a zda tedy křížová přeshraniční fúze může proběhnout.

3.1.5 Přeshraniční fúze za účasti SE

Jelikož se na evropskou společnost na základě čl. 10 nařízení o SE hledí s výjimkou tohoto nařízení jako na akciovou společnost, vztahuje se na ni i úprava přeshraničních fúzí. Evropská společnost tak může být podle zákona o přeměnách stejně jako akciová společnost zúčastněnou korporací na přeshraničních fúzích s evropskými společnostmi a dalšími kapitálovými společnostmi z jiných členských států a i ona může využít zjednodušenou přeshraniční fúzi sloučením, která byla popsána v kapitole 3.1.3.2.

Jelikož však nařízení, které má aplikační přednost, obsahuje v čl. 2 taxativní výčet způsobů založení evropské společnosti a jedním z nich je i přeshraniční fúze, nelze v případě, že by přeshraniční fúzí splynutím měla jakožto nástupnická společnost vzniknout evropská společnost nebo přeshraniční fúzí sloučením získat nástupnická společnost formu evropské společnosti, postupovat dle zákona o přeměnách a bylo by nutné aplikovat úpravu v nařízení.

To, který předpis je na přeshraniční fúzi aplikovatelný, je přitom klíčové z hlediska možnosti křížových fúzí, neboť jelikož evropská společnost dle nařízení může vzniknout pouze přeshraniční fúzí akciových společností (za které se považují i jiné evropské společnosti), nelze vůbec realizovat přeshraniční křížovou fúzi do nástupnické evropské společnosti. Stejně tak zřejmě nebude moci proběhnout ani přeshraniční fúze sloučením se změnou právní formy nástupnické společnosti, což je jedna z nových možností, které novela přinesla, pokud by touto novou právní formou měla být forma evropské společnosti.

---

³⁰ Dědič, J., op. cit. sub 5

3.2 Přeshraniční rozdělení

3.2.1 Pojem přeshraničního rozdělení

Rozdělení je dle ustanovení § 336a ZPřem přeshraniční tehdy, rozděluje-li se zahraniční právnická osoba a aspoň jedna nástupnická právnická osoba má mít český osobní statut nebo rozděluje-li se česká společnost nebo družstvo a aspoň jedna nástupnická právnická osoba má mít osobní statut jiného členského státu. Na rozdíl od úpravy přeshraničních fúzí, která představuje implementaci Desáté směrnice, nemá úprava přeshraničního rozdělení v zákoně o přeměnách svůj formální původ v sekundárním právu.³¹ Neexistuje tedy „směrnicové“ rozdělení a je tak třeba zkoumat, zda česká právní úprava není pouze mostem končícím v půlce řeky a zda v praxi skutečně umožňuje českým společnostem a družstvům realizovat přeshraniční rozdělení.

3.2.2 Přeshraniční rozdělení v evropském právu

Odborná veřejnost poukazuje na to, že právní základ přeshraničního rozdělení existuje v primárním právu.³² Argumentačně se lze opřít o rozhodnutí Soudního dvora ve věci SEVIC, ve kterém soud v bodě 19 odůvodnění konstatoval, že „[p]řeshraniční fúze, podobně jako **jiné přeměny společností**, odpovídají potřebám spolupráce a reorganizace společností usazených v různých členských státech. Představují zvláštní způsoby výkonu svobody usazování, které jsou důležité pro řádné fungování vnitřního trhu, a patří tedy k hospodářským činnostem, u nichž jsou členské státy povinny respektovat svobodu usazování upravenou v článku 43 ES (čl. 49 SFEU, pozn. autora).“ Soudní dvůr se v předmětném rozhodnutí nezabýval přeshraničním rozdělením, ale přeshraniční fúzí sloučením, kdy zanikající společnost svůj podnik „ponechala“ ve státě původu a tento se tak stal organizační složkou podniku společnosti nástupnické, což Soudní dvůr posoudil jako výkon sekundární svobody usazování. Z tohoto důvodu je

---

³¹ Lze doplnit, že v tomto směru je harmonizace daňová práva napřed, neboť směrnice č. 90/434/EHS se vztahuje i na přeshraniční rozdělení.

³² Hansen, L. L., *Merger, Moving and Division Across National Borders – When Case Law Breaks through Barriers and Overtakes Directives*. in 18 European Business Law Review, Issue 1, 2007, s 181–204. Dostupné z [www: <http://www.kluwerlawonline.com>](http://www.kluwerlawonline.com) a Lasák, J., *K otázce přeshraničního rozdělení sloučením (se vznikem nových obchodních společností)*. 2009. Brno. Dostupné z [www: <http://www.law.muni.cz/sborniky/interakce2009/files/prispevky/Lasak.pdf>](http://www.law.muni.cz/sborniky/interakce2009/files/prispevky/Lasak.pdf)

třeba analyzovat, zda lze tyto závěry aplikovat i na přeshraniční rozdělení, resp. v jakém rozsahu.

Je zřejmé, že uvedený závěr lze vztáhnout i na přeshraniční rozdělení (rozštěpení i odštěpení) sloučením, kdy po rozdělované společnosti zůstane ve státě původu organizační složka nástupnické společnosti. Sekundární svobodou usazování lze argumentovat i v případě, kdy organizační složka bude takto „vytvořena“ ve státě společnosti nástupnické, pokud mateřská společnost rozdělované společnosti získá majoritní podíl na nástupnické společnosti (takto by nástupnickou společností bylo třeba považovat za dceřinou společnost ve smyslu čl. 49 SFEU).³³ Konečně tam, kde nelze argumentovat sekundární svobodou usazování³⁴, nabízí generální advokát použití ustanovení o volném pohybu kapitálu.³⁵

Vyjděme nyní z citovaného bodu 19 odůvodnění i v kontextu přeshraničního rozdělení se vznikem nové společnosti. V takovém případě nevzniká organizační složka, ale nová společnost, která může být dceřinou společností ve smyslu čl. 49 SFEU, pokud mateřská společnost získá majoritní podíl a v takovém případě by rozdělení mělo oporu opět v sekundární svobodě usazování. V případě, že by společníkem rozdělované společnosti byla fyzická osoba, šlo by o rozdělení se vznikem nové společnosti podřadit pod primární svobodu usazování za předpokladu, že tento získá „*vliv, který mu dovolí určovat její činnost*“³⁶. Na tom, dle mého názoru, nic nemění ani to, že dle ustanovení § 247 ZPřem má právní postavení zakladatele rozdělovaná či zanikající společnost.

Pro takový argument však nezískáme oporu v rozhodnutí SEVIC, nicméně primární svobodou usazování se Soudní dvůr zabýval v kontextu přeshraničního přemístění sídla v rozhodnutích Cartesio a Vale. Ač lze jistě k argumentaci použít i prvně zmíněné rozhodnutí³⁷, s ohledem na to, že Soudní dvůr posuzoval porušení svobody usazování z hlediska státu původu³⁸, a že když v bodě 113 odůvodnění hovořil

---

³³ Hansen, L. L., op.cit. sub. 32, s. 194.

³⁴ Viz Stavínohová, P., *Svoboda usazování společností*, in Právní rádce, roč. 14, č. 9, 2006, 23 s. Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

³⁵ Stanovisko generálního advokáta Antonia Tizzana přednesené dne 7. července 2005 ve věci C- 411/03, SEVIC Systems AG. Poznámka pod čarou č. 15

³⁶ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. dubna 2000, ve věci C-251/98, C. Baars v. Inspecteur der Belastingdienst Particulieren/Ondernemingen Gorinchem. Bod 21 a 22 odůvodnění.

³⁷ K argumentaci na základě rozhodnutí Cartesio srov. Lasák, J., op. cit. sub 32

³⁸ Mörsdorf O., *The legal mobility of companies within the European Union through cross-border conversion*. in 49 Common Market Law Review, Issue 2, 629–670 s. 2012. Dostupné z [www: <http://www.kluwerlawonline.com>](http://www.kluwerlawonline.com)

obecně o „přeměně“, z dikce se zdá, že měl stále na mysli pouze přeshraniční přemístění sídla, lepší argumentační základ nám poskytne rozhodnutí Vale.

Soudní dvůr ve výroku tohoto rozhodnutí totiž konstatoval, že čl. 49 a 54 SFEU „brání vnitrostátní právní úpravě, která ačkoli stanoví možnost, aby se společnosti založené podle vnitrostátního práva přeměnily, obecně neumožňuje přeměnu společnosti založené podle práva jiného členského státu na společnost podle vnitrostátního práva prostřednictvím založení této posledně uvedené společnosti.“

S ohledem na odůvodnění, jsem toho názoru, že rozhodnutí lze vztáhnout i na přeshraniční rozdělení a stát příletu tak nemůže bránit inkorporaci společnosti vzniklé rozdělením, pokud upravuje takové rozdělení pro společnosti založené podle jeho práva.

Nelze ovšem zapomínat na klíčový závěr, který Soudní dvůr judikoval v rozhodnutích Cartesio a National Grid Indus a v rozhodnutí Vale v bodě 29 zopakoval, že členský stát má možnost „volby při definování jak vazby, která je vyžadována od společnosti k tomu, aby mohla být považována za společnost založenou podle jeho vnitrostátního práva, která může z tohoto titulu využít práva na usazování, tak vazby vyžadované pro pozdější zachování tohoto postavení“. Pokud by tak měla přeshraničním rozdělením vzniknout společnost ve státě teorie sídla, musela by zde mít tato nově vzniklá společnost taktéž své skutečné sídlo.

Na základě výše uvedeného lze učinit důležitý závěr, že jiný členský stát nemůže bránit realizaci přeshraničního rozdělení české společnosti nebo družstva sloučením se *společností* (ve smyslu čl. 54 SFEU), která se může účastnit vnitrostátního rozdělení podle práva tohoto členského státu a nemůže bránit ani realizaci přeshraničního rozdělení české společnosti nebo družstva se vznikem *společnosti* v tomto členském státu, pokud tato může být podle práva tohoto státu nástupnickou společností z vnitrostátního rozdělení a pokud splní další podmínky k tomu, aby mohla být považována za společnost založenou podle jeho vnitrostátního práva. Stejný závěr lze učinit i o přeshraničním rozdělení zahraniční právnické osoby ve smyslu § 336a ZPřem.

3.2.3 Přeshraniční rozdělení v zákoně o přeměnách

Právní úpravu přeshraničního rozdělení nalezneme v ustanoveních § 336a až § 336l ZPřem. Přestože přeshraniční rozdělení nebylo harmonizováno, materiálně

úprava v zákoně o přeměnách ze sekundárního práva vychází, neboť v řadě aspektů představuje rozšiřující transpozici Desáté směrnice.

Co se týče subjektů účastnících se přeshraničního rozdělení, vyplývá z vymezení přeshraničního rozdělení v § 336a písm. b) ZPřem, že rozdělit se může dle zákona o přeměnách jakákoliv česká společnost nebo družstvo. Vymezení ostatních subjektů přeshraničního rozdělení je však širší – v rámci stejného ustanovení mluví zákonodárce o (zahraniční) nástupnické právnické osobě a v ustanovení § 336a písm. a) ZPřem pak o (zahraniční) rozdělované právnické osobě, ale také o (české) nástupnické právnické osobě. Byť by se tak mohlo zdát, že se takto otevírá cesta pro účast na rozdělení v podobě nástupnické osoby i jiným právnickým osobám než obchodním společností a družstvům, v důsledku ustanovení § 336b odst. 1 ZPřem tak tomu zřejmě nebude.

Předmětné ustanovení představuje dle důvodové zprávy rozšiřující transpozici čl. 4 odst. 1 písm. a) Desáté směrnice³⁹, který by bylo třeba vztáhnout minimálně na rozdělení sloučením (jelikož se taktéž jedná o formu fúze), nicméně zákonodárce jej taktó vztáhl i na rozdělení se vznikem nové společnosti. Jelikož transponuje stejný článek, odpovídá ustanovení § 336b odst. 1 ZPřem úpravě v § 182 ZPřem u přeshraničních fúzí a dle mého soudu je minimálně stejně tak problematické.

Dle jazykového výkladu totiž zákon o přeměnách klade podmínku k tomu, aby mohlo přeshraniční rozdělení proběhnout, podle které musí vnitrostátní právo všech zúčastněných a nástupnických právnických osob upravovat jejich **přeshraniční** rozdělení. Jak bylo řečeno výše, řada právních řádů přeshraniční rozdělení neupravuje, ovšem oporu lze nalézt v primárním právu – měl-li by být § 336b odst. 1 ZPřem vykládán doslovně, mohly by se české společnosti a družstva rozdělit jen do členských států, které mají vlastní úpravu přeshraničního rozdělení.⁴⁰

Z čl. 4 odst. 1 písm. a) Desáté směrnice však plyne, že členské státy mohou omezit účast na přeshraničních fúzích takovým formám společností, které nemohou fúzovat ani vnitrostátně.⁴¹ V souladu s tímto článkem je tak třeba ustanovení § 336b odst. 1 ZPřem vykládat i navzdory jeho textu tak, že podmínkou přeshraničního

³⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 355/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev. Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

⁴⁰ Jediné dva státy, které při implementaci Desáté směrnice upravily i přeshraniční rozdělení, byly Finsko a Dánsko. Lucembursko zakotvilo přeshraniční rozdělení na principu reciprocity. Roelofs, E., R., *Cross-Border Division of SEs*, 7 *European Company Law*, Issue 4, 2010, 142–148 s. Dostupné z [www: <http://www.kluwerlawonline.com>](http://www.kluwerlawonline.com)

⁴¹ Vermeulen, J. a Vande Velde I., op. cit. sub. 14. s. 9

rozdělení je, že rozdělovaná, zanikající a nástupnická právnická osoba se může účastnit (vnitrostátního) rozdělení podle svého práva. V tomto je třeba spatřovat omezení co do subjektů spočívající v tom, že tyto musí mít výše vymezenou „obecnou způsobilost k přeshraničnímu rozdělení“.

Jelikož neexistuje směrnice upravující přeshraniční rozdělení, neobsahuje zákon o přeměnách dvojí režim tak, jako v případě přeshraničních fúzí. Osobní společnosti se tak mohou z hlediska českého práva rozdělit přes hranice za stejných podmínek jako společnosti kapitálové. Pokud však členský stát rozdělované zahraniční právnické osoby nebo členský stát nástupnické zahraniční společnosti neupravuje ani vnitrostátní rozdělení osobních společností, nebude moci taková přeměna proběhnout.

Je důležité upozornit na to, že realizace přeshraničního rozdělení ,ať už osobních či kapitálových společností, může v praxi narazit na institut osvědčení, ve kterém se projevuje rozšiřující transpozice Desáté směrnice. Jedná se o stejný problém jako u přeshraničních fúzí osobních společností – k vydání osvědčení pro zápis do obchodního rejstříku je třeba notáři doložit osvědčení nebo jinou veřejnou listinu od zúčastněných zahraničních právnických osob z jejich domovského státu, kterou však patrně nezískají, pokud v těchto státech nebude existovat výslovná úprava přeshraničního rozdělení, případně nebude možné analogicky použít úpravu osvědčení přeshraniční fúze.

Konečně je také třeba upozornit na možná úskalí přeshraničního rozdělení se vznikem společnosti s ručením omezeným. S ohledem na to, že zákaz řetězení jednočlenných společností s ručením omezeným v ustanovení § 150 odst. 2 ObchZ je vykládán tak, že se vztahuje i na zahraniční společnosti právních forem obdobných společnosti s ručením omezeným⁴², je třeba si ohlídat, aby rozdělení, ze kterého má vzejít společnost s ručením omezeným nebylo v rozporu s tímto ustanovením.

3.2.4 Křížová přeshraniční rozdělení

Křížovým rozdělením rozumíme takové rozdělení, kdy aspoň jedna nástupnická společnost má jinou právní formu než rozdělovaná nebo zanikající společnost. Základní normou, která upravuje přeshraniční rozdělení různých právních forem, je ustanovení § 336b odst. 1 ZPřem. V tomto smyslu tedy toto ustanovení neupravuje jen v kapitole 3.2.2 uvedenou „obecnou způsobilost k přeshraničnímu rozdělení“, ale mělo by se

---

⁴² Dědič, J., *Obchodní zákoník. Komentář*. I. díl. Praha : Polygon, 2002, s. 960

dotýkat i „zvláštní způsobilosti k přeshraničnímu rozdělení“. Je zřejmé, že stejně jako ustanovení § 182 ZPřem otázku „kdo s kým“ neadresuje přímo. Zatímco ale ustanovení § 182 ZPřem bylo možné chápat jako odkaz na úpravu křížových vnitrostátních fúzí, tak v důsledku toho, že se v textu § 336b odst. 1 ZPřem mluví výslovně o přeshraničním rozdělení, se zdá, že ustanovení odkazuje na autonomní řešení otázky přeshraničního rozdělení společností různých právních forem. Taková úprava však v zákoně v rámci přeshraničního rozdělení neexistuje a to ani v podobě analogického ustanovení k ustanovení § 190 ZPřem, které reguluje přeshraniční fúzi, které se účastní veřejná obchodní společnost nebo komanditní společnost. Doslovný výklad tak vedle případu uvedeného v kapitole 3.2.3 i zde vede k nepřijatelnému závěru a je ho třeba zavrhnout.

Pakliže zvážíme argumenty uvedené v kapitole 3.1.4.2 k výkladu § 182 ZPřem, je nejrozumnější interpretovat ustanovení § 336b odst. 1 ZPřem jako odkaz na § 246 ZPřem, podle kterého musí mít zanikající, rozdělované a nástupnické společnosti a družstva stejnou právní formu, a z něho plynoucí výjimky spočívající ve výslovné úpravě povolených křížových fúzí. Stejně jako v případě přeshraničních fúzí, lze po novele celou složitou konstrukci pomyslně redukovat na jednoduché pravidlo spočívající v bariéře mezi kapitálovými a osobními společnostmi.

V rámci křížových vnitrostátních rozdělení je nyní možné, aby při rozdělení sloučením nástupnická společnost zároveň změnila svou právní formu a to veřejná obchodní společnost na komanditní společnost a naopak a společnost s ručením omezeným na akciovou společnost a naopak. Lze si tak například představit rozdělení německé GmbH sloučením s českou akciovou společností, která změní svoji právní formu na společnost s ručením omezeným. Pro upřesnění lze dodat, že takový postup se nepovažuje dle § 336b odst. 2 Zpřem za změnu právní formy (ve smyslu § 360 Zpřem).

3.2.5 Přeshraniční rozdělení za účasti SE

Evropská společnost se může podle zákona o přeměnách rozdělit stejně jako akciová společnost, neboť na základě čl. 10 nařízení o SE se na ni hledí, s výjimkou tohoto nařízení, jako na akciovou společnost. Pokud by evropská společnost však měla být společností nástupnickou, musíme mít na paměti taxativním výčet způsobů založení evropské společnosti čl. 2 nařízení o SE.

Lze se domnívat, že evropská společnost se může účastnit přeshraničního rozdělení sloučením jakožto nástupnická společnost, když takový postup nelze patrně podřadit pod fúzi sloučením dle čl. 17 nařízení o SE, neboť evropská společnost při něm nemění svoji právní formu na evropskou společnost. V případě, že bychom však chtěli rozdělit evropskou společnost či jinou kapitálovou společnost se vznikem nové evropské společnosti, nevyhneme se aplikaci nařízení o SE, které však neupravuje založení evropské společnosti přeshraničním rozdělením. Znamená to tedy, že přeshraniční rozdělení se vznikem evropské společnosti je zapovězenou formou přeměny?

V pochybnost nás může uvést už podobnost mezi rozdělením sloučením a fúzí sloučením. Rozdělení sloučením můžeme považovat za „částečnou fúzi“ a takto by šlo i toto podřadit pod způsoby založení evropské společnosti.⁴³ Jelikož však nařízení o SE v čl. 17 výslovně určuje, že má být postupováno dle Třetí směrnice (nikoliv také dle Šesté směrnice), je zřejmé, že cesta k přeshraničnímu rozdělení se vznikem evropské společnosti přes čl. 2 odst. 1 nařízení o SE nepovede.

Dalším způsobem založení evropské společnosti je dle čl. 2 odst. 3 založení dceřiné evropské společnosti upsáním jejích akcií. V tomto případě však nařízení nestanoví, jak má být při založení postupováno. Při rozdělení se vznikem nové společnosti se akcionář rozdělované společnosti stane akcionářem nově vzniklé společnosti. Pokud se takto rozdělí dvě společnosti a z odštěpených částí vznikne nová společnost, společníci rozdělovaných společností se stanou akcionáři této nové společnosti, přičemž v takovém postupu lze spatřovat založení dceřiné společnosti, a tedy pokud je takto založena evropská společnost, je čl. 2 nařízení o SE dodržen.⁴⁴ K tomuto postupu je možné vznést dvě námitky. Zaprvé, zda je možné výměnu akcií ve smyslu zákona o přeměnách podřadit pod upsání akcií ve smyslu čl. 2 odst. 3 nařízení o SE a zadruhé, zda postupu nebrání ustanovení § 247 ZPřem, podle kterého má při rozdělení se vznikem nové společnosti právní postavení zakladatele rozdělovaná nebo zanikající společnost.⁴⁵

---

⁴³ Oplustil, K., Teichmann, Ch., *The European company - all over Europe: a state-by-state account of the introduction of the European company*. Berlin: De Gruyter Recht, xviii, 2004. s. 22

⁴⁴ Roelofs, E., R., op. cit. sub. 40, 145-146 s.

⁴⁵ Pro doplnění je třeba uvést, že někteří autoři považují za možné skloubit přeshraniční rozdělení i s postupem dle čl. 2 odst. 2 nařízení o SE. Roelofs, E., R., op. cit. sub. 40. s. 146-7.

Konečně čl. 3 odst. 2 nařízení o SE upravuje sekundární způsob založení evropské společnosti, tj. založení evropské společnosti jinou evropskou společností. Pokud se dle § 247 ZPřem rozdělovaná společnost považuje za zakladatele nástupnické společnosti, lze považovat přeshraniční rozdělení evropské společnosti odštěpení se vznikem (zahraniční) evropské společnosti za vyhovující čl. 3 odst. 2 nařízení o SE.⁴⁶

3.3 Přeshraniční převod jmění

3.3.1 Pojem převodu jmění

Oproti předešlým dvěma typům přeměn považuji za důležité pro analýzu možností realizace přeshraničního převodu jmění vymezit na tomto místě nejprve převod jmění na společníka, než bude přikročeno k samotné přeshraniční variantě. Podstatou této přeměny v českém právu je zrušení společnosti bez likvidace a převzetí jejího veškerého jmění jediným nebo většinovým společníkem. Na první pohled je zřejmé, že tato operace se svou podstatou podobá fúzi sloučením.⁴⁷

Z hlediska zákonných předpokladů se však liší v otázce způsobilosti k přeměně. Na jednu stranu není na rozdíl od fúze sloučením regulována právní forma přejímacího společníka a může jím tak být i fyzická osoba, na druhou stranu je třeba, aby společník dosáhl zákonem určeného podílu 90% v kapitálových společnostech, nebo aby se v případě osobních společností stal jediným společníkem. Klíčový rozdíl spočívá i ve vypořádání s ostatními společníky zanikající společnosti, neboť v případě převodu jmění jsou ostatní společníci kompenzováni pouze v penězích (proto se o převodu jmění na společníka hovoří jako o nepravém *squeeze-out*), zatímco v případě fúze se uplatní zásada, že všichni společníci zanikající společnosti se mohou stát společníky společnosti nástupnické, pokud sami chtějí.

3.3.2 Přeshraniční převod jmění v evropském právu

Byť se může zdát, že přeshraniční převod jmění a převod jmění obecně je z hlediska zájmu odborné veřejnosti oproti ostatním formám přeměn v pozadí⁴⁸, neboť kýženého cíle v podobě eliminace menšinových společníků je v praxi dosahováno

⁴⁶ Roelofs, E., R., op. cit. sub 40. s. 146.

⁴⁷ Srov. Pelikánová, I., Černá, S., *Obchodní právo: společnosti obchodního práva a družstva*. Praha: ASPI, 2006, s. 113.

⁴⁸ Patěk D., *Převod jmění na společníka*. in Bulletin advokacie 1-2/2009, 46 s. Dostupné z [www: <www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

cestou klasického *squeeze-out*,⁴⁹ volá *Reflection Group* po harmonizaci i tohoto způsobu přeshraniční přeměny.⁵⁰ Než však bude k případné harmonizaci přikročeno, můžeme se stejně jako v případě přeshraničního rozdělení ptát, zda přeshraniční převod jmění nespadá pod výkon svobody usazování a neplyne tak přímo z primárního práva.

Hovoříme-li v případě přeshraničního převodu jmění o výkonu svobody usazování, máme na mysli usazení přejímajícího společníka. Jak již bylo řečeno výše, české právo nereguluje právní formu přejímajícího společníka, může jím tak být i fyzická osoba (podnikatel). Pokud je přejímajícím společníkem fyzická osoba, zůstane po přeshraničním převodu jmění zaniklé společnosti v tomto státě patrně její podnik nebo jeho část, který se stane částí podniku fyzické osoby a bezesporu se tak jedná o usazení jakožto „výkon hospodářské činnosti prostřednictvím stálého zařízení (podniku) v jiném členském státě na neurčitou dobu“ jak jej vyložil Soudní dvůr v rozhodnutí *Factortame*.⁵²

V případě, že je přejímajícím společníkem společnost ve smyslu čl. 54 SFEU, lze na tento případ aplikovat závěry Soudního dvora v rozhodnutí *SEVIC* o sekundární svobodě usazování vyložené v kapitole 3.2.2, neboť je možné na přeshraniční převod jmění na společníka – společnost pohlížet v kontextu evropského práva jako na fúzi sloučením. Ovšem pokud je přejímajícím společníkem jiná entita než fyzická osoba nebo společnost ve smyslu čl. 54 SFEU, kteroužto v kontextu zákona o přeměnách může zahraniční právnická osoba ve smyslu § 59b odst. 3 ZPřem být, svoboda usazování ve smyslu čl. 49 SFEU jí nesvědčí. Z hlediska primárního práva je tak možnost realizace přeshraničního převodu jmění omezena co do přejímajícího společníka na fyzické osoby a společnosti ve smyslu čl. 54 SFEU.

V souladu s rozhodnutím *SEVIC* je tedy třeba, aby členské státy za předpokladu, že mají upraven vnitrostátní převod jmění na společníka, umožnily přeshraniční převod jmění na fyzickou osobu nebo na společnost ve smyslu čl. 54 SFEU.

---

⁴⁹ Zrzavecký J., Herdová E., *Squeeze-out pravý nebo nepravý?* [cit. 4.11.2012] Dostupné z [www: <http://www.epravo.cz/top/clanky/squeeze-out-pravy-nebo-nepravy-72530.html>](http://www.epravo.cz/top/clanky/squeeze-out-pravy-nebo-nepravy-72530.html)

⁵⁰ *Report of the Reflection Group on the Future of European Company Law*. op. cit. sub 1

⁵¹ V daňové oblasti již podobně jako v případě přeshraničního rozdělení harmonizace proběhla směrnicí 90/434/EHS.

⁵² Rozhodnutí Evropského soudního dvora C-221/89, *The Queen v Secretary of State for Transport, ex parte Factortame Ltd and others*. Bod 20.

3.3.3 Přeshraniční převod jmění v zákoně o přeměnách

Úprava přeshraničního převodu jmění (dříve převzetí jmění) byla před novelou přinejmenším nedostatečná, když spočívala pouze v ustanovení § 3 odst. 2 SZPřem, který stanovil, že přejímajícím společníkem může být společník obchodní společnosti se sídlem nebo bydlištěm na území kteréhokoliv z členských států. Absence další úpravy pak vyvolávala otázky podle jakých ustanovení zákona se má postupovat.⁵³ Tehdejšímu právnímu stavu lze vytknout i to, že výslovně nezmiňoval možnost převodu, resp. převzetí jmění zahraniční právnické osoby českou osobou. Novela přinesla novou úpravu přeshraničního převodu jmění v § 359a až § 359l ZPřem. Přeshraničním převodem jmění dnes rozumíme podle písm. a) převod jmění zrušované české společnosti na zahraniční osobu a podle písm. b) převod jmění zrušované zahraniční právnické osoby na českou osobu.

V případě vnitrostátního převodu jmění na společníka neexistuje bariéra mezi kapitálovými a osobními společnostmi tak jako u fúze nebo rozdělení, pak tedy ani v přeshraničním kontextu není z hlediska zákona o přeměnách třeba zkoumat, jaké právní formy společností se přeměny účastní. Nicméně měla-li by se zrušit akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným s převodem jejího jmění na akciovou společnost nebo společnost s ručením omezeným, která je jejím jediným (nikoliv tedy pouze 90%) společníkem, taková přeměna by nemohla proběhnout z důvodu ustanovení § 61 odst. 2 ZPřem, který příkazuje v takovémto případě postupovat cestou fúze sloučením. Ostatně fúze sloučením 100% dceřiné společnosti do mateřské společnosti je dle čl. 2 odst. 2 písm. c) Desáté směrnice jednou ze tří forem přeshraniční fúze dle této směrnice a úprava přeshraničního převodu jmění 100% dceřiné společnosti by tak byla v rozporu s evropským právem. Přeshraničním převodem jmění tak předně nelze obejít úpravu participace zaměstnanců plynoucí z Desáté směrnice; určitou kompenzací však je, že Desátá směrnice a v českém právu v návaznosti na to § 211 ZPřem upravuje zjednodušený postup při takovéto fúzi sloučením.

---

⁵³ Dědič, J., *Nad zákonem o přeměnách aneb druhá „podařená“ dekodifikace obchodního zákoníku* Právní zpravodaj č. 7, 2008. Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

3.3.3.1 Přeshraniční převod jmění české společnosti

Co se týče přejímajícího společníka v případě převodu jmění zrušované české společnosti, je třeba ohledně pojmu zahraniční osoby vyjít z § 59b odst. 2 a odst. 3 ZPřem. Přejímajícím společníkem tak může být nejen státní příslušník členského státu ve smyslu § 3 odst. 1 ZPřem, ale také rodinný příslušník této osoby s právem pobytu v České republice, státní příslušník třetího státu, tzn. státu mimo evropský hospodářský prostor, který dlouhodobě pobývájícím rezidentem v členském státu a taktéž rodinný příslušník posledně zmíněné osoby. Takto široký okruh osob, které mohou být přejímajícím společníkem, odpovídá požadavkům směrnic 2004/38/ES a 2003/107/ES. Zákon o přeměnách stanoví v § 340 ZPřem, že přejímající společník musí být podnikatelem (ve smyslu § 3 odst. 2 ZPřem) a to již ke dni vyhotovení projektu převodu jmění, což je mimochodem změna oproti dřívější nutnosti být podnikatelem až ke dni podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Tento požadavek se dle mého názoru aplikuje i vzhledem k zahraniční osobě.

Otázkou je, zda ze zákona plyne požadavek, aby byl přejímající společník zapsán v obchodním nebo obdobném rejstříku. Podle § 59k ZPřem nabývá přeshraniční přeměna účinnosti podle práva, kterým se řídí vnitřní právní poměry nástupnické osoby, přičemž tato kolizní norma se aplikuje i v případě převodu jmění na společníka - fyzickou osobu, u níž samozřejmě o „vnitřních právních poměrech“ mluvit nelze. Pokud by přejímající společník nebyl zapsán v obchodním či obdobném rejstříku, tak zahraniční právní řád by neměl patrně na co účinnost přeměny vázat a použilo by se tak v souladu s § 59k ZPřem ustanovení § 59 odst. 1 ZPřem, podle kterého účinky přeměny nastávají dnem zápisu do obchodního rejstříku. Při převodu jmění na společníka se však dle § 38a odst. 1 ObchZ se zapisuje i identifikační číslo tohoto společníka, což sice implikuje, že společník musí být zapsán v obchodním rejstříku, ovšem nelze nevidět, že zákonodárce opomenul v § 38a ObchZ zohlednit přeshraniční převod jmění a fakt, že zahraniční (a to dokonce ani právnická osoba) nemusí mít přiděleno identifikační číslo, tak jako tento fakt zohlednil u přeshraniční fúze nebo rozdělení v §38 odst. 3 ObchZ, resp. § 38b odst. 3 ObchZ. Domnívám se tedy, že zahraniční osoba jakožto přejímající společník nemusí být zapsána v obchodním nebo obdobném rejstříku a rejstříkový soud nemůže z tohoto důvodu zápisu přeměny bránit.

Co se týče právního řádu přejímajícího společníka, není se zřejmě v případě převodu jmění zrušované české společnosti na zahraniční fyzickou osobu, bát překážek ze z jeho strany překážek. Potíže však v praxi může vyvolat požadavek v ustanovení § 359j ZPřem týkající se institutu osvědčení, aby přejímající společník doložil alespoň veřejnou listinu o tom, že splnil požadavky stanovené jeho právním řádem vyžadované pro přeshraniční převod jmění.

Podle zákona o přeměnách může být přejímajícím společníkem s odkazem na § 59b odst. 3 i jiná než fyzická osoba, čímž je respektováno, že osobní společností není zahraničními právními řády často přiznána plná právní subjektivita. V této souvislosti je třeba upozornit na to, že některé právní řády převod jmění na společníka neznají ani ve vnitrostátním kontextu a některé, jako je například německé právo⁵⁴, umožňují převod jmění pouze na fyzickou osobu. V takovém případě by mohl zahraniční orgán přeměnu odmítnout zapsat, proti čemuž by se nešlo bránit odvoláním se na diskriminační postup. Namísto přeshraničního převodu jmění by však bylo možné postupovat cestou *squeeze-out* podle § 183i ObchZ a následné zjednodušené přeshraniční fúze sloučením podle § 211 ZPřem.

Pokud jde o zrušovanou společnost, český zákonodárce umožňuje zrušit a převést jmění pouze obchodním společností, nikoliv pak už družstvu, což platí i pro nadnárodní formy společností.

3.3.3.2 Přeshraniční převod zahraniční právnické osoby

Přejímajícím společníkem v případě převodu jmění zahraniční právnické osoby může být podle zákona o přeměnách česká fyzická nebo právnická osoba ve smyslu § 59b odst. 4 ZPřem, přičemž v každém případě platí, že musí být dle § 340 ZPřem podnikatelem ve smyslu § 3 odst. 2 ZPřem. Navíc s odkazem na argumentaci uvedenou v předchozí kapitole bude muset být česká osoba, jakožto přejímající společník, zřejmě zapsán v obchodním rejstříku.⁵⁵

Zda přeměna bude moci být v praxi realizována, však bude záviset i na právním řádu druhého členského státu. Tento musí při regulaci převodu jmění právnické osoby, řídicí se jeho právním řádem, postupovat na nediskriminačním základě ve smyslu

---

⁵⁴ Pelikánová, I., Černá, S. op. cit. sub 47. s. 113.

⁵⁵ Shodně Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. op. cit. sub 9 bod 3.

Gebhardova testu⁵⁶ a pokud tak připouští vnitrostátní převod jmění, musí v zásadě umožnit i převod jmění na přejímající českou osobu. Pokud právní řád takovou formu přeměny neupravuje nebo umožňuje převod jmění pouze na fyzickou osobu, je v případě převodu jmění na českou obchodní společnost nebo družstvo možné postupovat cestou fúze sloučením, která je harmonizována Desátou směrnicí, případně nejdříve provést *squeeze-out*, pokud je v zahraničním právním řádu upraven, a následně využít zjednodušenou fúzi sloučením podle § 211 ZPřem.

Oproti přeshraničnímu převodu jmění zrušované české společnosti na zahraniční osobu není českým zákonodárcem v § 359a odst. 2 ZPřem regulována právní forma zrušované zahraniční právnické osoby, což odpovídá úpravě jiných přeshraničních přeměn. Ustanovení § 337 odst. 2 ZPřem, zakazující převod jmění družstva na člena, se ve vztahu k zahraniční osobě nepoužije. Pokud členský stát omezí okruh právnických osob, které je možné zrušit a jejich jmění převést na jediného společníka, musí i v tomto případě postupovat na nediskriminačním základě.

Tak jako v případě ostatních forem přeshraničních přeměn, které nejsou na úrovni EU harmonizovány, může v praxi přeshraniční převod jmění ztroskotat na institutu osvědčení z důvodů popsaných v kapitole 3.1.3.3 nebo 3.2.3.

3.4 Přemístění sídla

3.4.1 Pojem přemístění sídla

Přemístěním sídla rozumíme takový postup, kdy se společnost přemístí bez toho, aby musela ukončit svou činnost, provést likvidaci a reinkorporovat se v jiném státě. Pro účely této práce se přemístěním sídla rozumí pouze přemístění sídla ve smyslu § 384a a § 384f, což znamená, že primárně není sledována problematika přímého přemístění sídla nadnárodních společností podle příslušných nařízení ani tzv. nepřímé přemístění sídla cestou přeshraniční fúze ať už podle nařízení upravujících nadnárodní formy společností nebo podle Desáté směrnice.

České právo chápe sídlo jako sídlo statutární.⁵⁷⁵⁸ Z hlediska českého práva není v kontextu probíraného tématu důležité odkud je společnost ve skutečnosti řízena, tj.

---

⁵⁶ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 30. listopadu 1995 ve věci C-55/94, *Reinhard Gebhard v. Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano* (Rada milánské advokátní komory)

⁵⁷ Toto nebylo v minulosti tak jednoznačné s ohledem na § 19c odst. 2 OZ, který stanovil povinnost zapisovat do obchodního rejstříku skutečné sídlo. Více viz Pauknerová, M.: *Společnosti v mezinárodním*

kde má skutečné sídlo. Česká obchodní společnost si takovéto sídlo může přemísťovat zcela podle libosti. Přemístěním sídla je tedy v českém právu třeba rozumět přemístění statutárního sídla, což platí i do budoucna v kontextu rekodifikace, když nový občanský zákoník a paralelně i nový zákon o mezinárodním právu soukromém umožní přemístit sídlo jakékoliv právnické osobě.⁵⁹

Než bude přikročeno k rozboru úpravy přemístění sídla v zákoně o přeměnách, je třeba tento fenomén analyzovat obecně a dále pak v kontextu evropského práva.

3.4.1.1 Statutární sídlo, reálné sídlo, inkorporační princip, princip sídla

Přeshraniční přemístění sídla je spojeno s dvěma právními problémy, kterými jsou otázka zachování právní subjektivity a otázka změny osobního statutu. Analýza těchto otázek pak má dvě roviny a to v návaznosti na to, zda chápeme sídlo jako sídlo zapsané, resp. statutární (dále pouze statutární)⁶⁰ nebo sídlo skutečné. Jako statutární je sídlo chápáno v právních řádech vycházejících z inkorporační teorie⁶¹, která kolizní otázku, jaký právním řádem se řídí vnitřní poměry společnosti (osobní statut), rozhoduje ve prospěch práva, podle kterého byla společnost založena.⁶² Naproti tomu právní řády států⁶³ vycházející z teorie sídla považují za pojítka mezi společností a právním řádem skutečné sídlo.⁶⁴

---

právu soukromém. Praha: Karolinum, 1998, s. 178 v kontrastu s Dědič, J., Čech, P., op. cit. sub 8, s. 362. Rozuzlení viz Čech, P., Dědič, J., Štenglová, I., *Právní důsledky změny koncepce sídla*. in *Obchodněprávní revue*, č. 4, 2010, s. 100.

⁵⁸ Na tomto nemění nic ani novelizace obchodního zákoníku, která v § 37 odst. 2 ObchZ stanovila povinnost navrhovatele doložit právní důvod užívání prostor. Srov. Pelikánová, I., *Obchodní právo*. 2., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, s. 506.

⁵⁹ Pauknerová, M. *Obchodní společnosti ve světle práva Evropské unie*. in Černá, S.; Čech, P. a kolektiv autorů. Pocta Ivaně Štenglové k sedmdesátým narozeninám. Vydání 1. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 208 – 209.

⁶⁰ U společností, které se zapisují do obchodního nebo obdobného rejstříku je hraničním určovatelem zapsané sídlo a u společností, které se do takového rejstříku nezapisují, pak sídlo uvedené v zakladatelském dokumentu, tj. statutární. Pro účely této práce vycházím z předpokladu, že tam, kde zapsané sídlo nemusí odpovídat sídlu zapsanému, odpovídá statutárnímu sídlu.

⁶¹ Dánsko, Irsko, Nizozemsko, Spojené Království, Malta, Švédsko, Česká republika, Slovensko, Finsko, Maďarsko, Kypr. Itálie stojí na pomezí inkorporační teorie a teorie sídla. Srov. European Commission – *Impact assessment on the Directive on the cross-border transfer of registered office* SEC, 12. 12. 2007. Dostupné z [www: <http://ec.europa.eu/internal_market/company/seat-transfer/index_en.htm>](http://ec.europa.eu/internal_market/company/seat-transfer/index_en.htm) s. 9, poznámka pod čarou č. 16 a 18.

⁶² Kučera, Z. *Mezinárodní právo soukromé*. 7. opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009, s. 261.

⁶³ Belgie, Německo, Španělsko, Francie, Lucembursko, Portugalsko, Řecko, Litva, Polsko, Estonsko, Norsko, Rakousko, Slovinsko, Lotyšsko. Srov. *Impact assessment on the Directive on the cross-border transfer of registered office*, op. cit. sub 61, s. 9., poznámka pod čarou č. 19

⁶⁴ Kučera, Z. op. cit. sub 62, s. 262.

3.4.1.1.1 Zachování právní subjektivity

Prvním právním problémem je, zda společnost „přežije“ přechod přes hranice svého státu. Tato otázka je přitom hmotněprávní. Některé státy v čele s Německem vyžadují zrušení a likvidaci společnosti k tomu, aby mohlo svou správu přenést do jiného státu, přičemž se jedná zejména o státy uplatňující teorii sídla. Příslušnost k té či oné teorii však není determinující. Někdy může liberální přístup v kolizním právu narazit na rigidní hmotněprávní ustanovení. Příkladem takové výjimky může být Maďarsko, které ač vychází z teorie inkorporační⁶⁵, neumožňuje přemístit skutečné sídlo.⁶⁶ Státy inkorporační teorie však zpravidla přemístění skutečného sídla nikterak nebrání, neboť jeho změna je z hlediska jejich kolizně-právního přístupu irelevantní. Společnosti inkorporované v těchto státech neztrácejí svůj osobní statut a v principu stále podléhají jurisdikci státu, ve kterém jsou inkorporovány.

Naopak změna statutárního sídla je zpravidla spojena se změnou jurisdikce a aplikovatelného společenského a insolvenčního práva.⁶⁷ To může společnosti motivovat k tomu přemístit se do států s liberálnější právní úpravou, aby tak snížily náklady na správu, na druhou stranu však musí počítat s tím, že kdyby se přemístily do států se slabší ochranou věřitelů, zvýší se jim náklady na dluhové financování. Pro stávající věřitele bude přemístění statutárního sídla zpravidla vždy představovat nebezpečí, neboť takový „útěk“ z jurisdikce vždy ohrozí právní jistotu věřitelů, kteří počítají s tím, že svých práv mohou domoci u soudů svého státu. Řada států proto přemístění statutárního sídla nepřipouští a vyžaduje, aby před reinkorporací byly všechny právní vztahy řádně vypořádány, tj. aby proběhla likvidace.

Ve státech, kde platí inkorporační princip, přemístění sídla nenarazí na překážku která má původ v kolizněprávní úpravě a tak by se mohlo zdát, že přemístění statutárního sídla budou spíše umožňovat právě státy inkorporační teorie, zatímco státy

---

⁶⁵ Generální advokát Maduro ve svém stanovisku v bodě 23 chybně usuzoval, že maďarské právo je založeno na teorii skutečného sídla, tento závěr však Soudní dvůr nepřevzal. Viz ustanovení § 18 deketu č. 13/1979 o mezinárodním právu soukromém (a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejő rendelet). Carsten, G., B., Schillig, M., The Mysteries of Freedom of Establishment after Cartesio. in *International & Comparative Law Quarterly*, Vol. 59, No. 2, 2010. 12 s., poznámka pod čarou č. 70.

⁶⁶ Viz ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. CXLIV/1997 o obchodních společnostech (a gazdasági társaságokról szóló 1997. Évi CXLIV. törvény) a § 16 odst. 1 zákona č. CXLV/1997 o obchodním rejstříku (a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény). Gerner-Beuerle, Carsten and Schillig, Michael, op. cit. sub 55. s. 12, poznámka pod čarou č. 70.

⁶⁷ *Impact assessment on the Directive on the cross-border transfer of registered office*, op. cit. sub 61, s. 16.

teorie sídla mu budou bránit, nicméně ve skutečnosti tomu tak není. Zatímco tedy Spojené Království přesun statutárního sídla do zahraničí nepřipouští⁶⁸, státy teorie sídla jako jsou např. Lucembursko, Portugalsko nebo Belgie takovou možnost, ať už zakotvenu v zákoně nebo vyplývající z judikatury, mají.⁶⁹ V takovýchto státech je ovšem nutné společně se statutárním sídlem přenést i sídlo skutečné.

3.4.1.1.2 Změna osobního statutu

Zatímco otázka, zda si společnost zachová při přemístění sídla (ať už statutárního nebo skutečného) právní subjektivitu, byla otázkou hmotněprávní, otázka osobního statutu je již ryze kolizněprávní. Soudní dvůr konstatoval, že je ve výlučné pravomoci členského státu stanovit podmínky, které musí společnost splnit, aby mohla mít osobní statut tohoto státu.⁷⁰ Jak již bylo řečeno, státy teorie sídla určují osobní statut na základě skutečného sídla⁷¹, a proto je přemístění skutečného sídla nutně spojeno i se změnou osobního statutu. Osobní statut je však nutně spojen s právními formami, které určitý právní řád poskytuje a tak společnost právní formy určitého státu A nemůže pouhým přemístěním skutečného sídla do státu B změnit svůj osobní statut bez toho, aby se změnila na společnost takové právní formy, kterou právní řád státu B zná. To však není možné bez splnění podmínek plynoucích z hmotného práva jako je zejména zápis do obchodního nebo obdobného rejstříku.

Teorie sídla tak přemístění skutečného sídla zásadním způsobem komplikuje, neboť vyžaduje reinkorporaci, avšak to neznamena, že přemístění skutečného sídla je principiálně vyloučeno. Příkladem budiž Belgie, která ač vychází z teorie sídla, již před rozhodnutím *Cartesio* umožňovala na základě judikatury⁷² společnostem přemístit na její území skutečné sídlo, pokud zároveň změní i svůj osobní statut.⁷³ Jelikož zapsané sídlo ve státech teorie sídla musí odpovídat sídlu skutečnému, je přemístění skutečného sídla a změna osobního statutu spojena samozřejmě i se změnou zapsaného sídla.

⁶⁸ Rozhodnutí *Carl Zeiss Stiftung v Rayner & Keeler Ltd* z roku 1970.

⁶⁹ V Belgii toto plyne z rozhodnutí v kauze *Lamot*. Viz Pauknerová, M. op. cit. sub 57. s. 173

⁷⁰ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 27. září 1988 ve věci C- 81/87, *the Queen v H.M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue, ex parte Daily Mail and General Trust plc.*. Bod 19 a 20. *Cartesio*. Bod 104 a 105.

⁷¹ Princip sídla již po rozhodnutí *Überseering* nelze aplikovat v plném rozsahu, neboť státy musí uznat právní subjektivitu společností v tom rozsahu, v jakém je jim přiznána státem založení. Viz Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 5. listopadu 2002 ve věci C 208/00, *Überseering BV and Nordic Construction Company Baumanagement GmbH (NCC)*. Bod 95

⁷² Pauknerová, M. op. cit. sub 57. s. 173.

⁷³ Rammello, S. *Corporations in private international law. A European Perspective*. Oxford: Oxford University Press, 2001. s. 281.

Státy uplatňující inkorporační teorii určují osobní statut společností na základě toho, kde byla společnost založena a hraničním určovatelem je sídlo zapsané, respektive statutární.⁷⁴ Přemístění skutečného sídla proto nemá na osobní statut žádný vliv.⁷⁵ Přemístění statutárního sídla však při výše uvedeném navázání již změnu osobního statutu vyvolá, avšak je otázkou hmotněprávní úpravy, zda tato takové přemístění povolí. Byť inkorporační teorie zjevně respektuje autonomii vůle více než teorie sídla, neplyne z ní možnost volby rozhodného práva v zakladatelském dokumentu, nýbrž pouze možnost zvolit si stát inkorporace, tj. stát, ve kterém bude sídlo zapsáno a podle něho pak určen osobní statut.⁷⁶ Navázání osobního statutu na zapsané sídlo však není jediný možný přístup v rámci inkorporační teorie. Ostatně i v českém právu je kolizní norma v § 22 ObchZ formulována tak, že z ní neplyne nutnost změny osobní statutu při změně statutárního sídla. Pokud je tedy přemístění statutárního sídla možné, může, ovšem nemusí, být zároveň vyžadována i změna osobního statutu.⁷⁷

3.4.2 Přemístění sídla v evropském právu

Problematika přeshraničního přemístění sídla je ústředním tématem evropského práva společností již několik desítek let. Z hlediska primárního práva je spojena se svobodou usazování.⁷⁸ Ještě než byla před Soudním dvorem EU vůbec poprvé vznesena otázka souladu omezení přemístění sídla s nynějšími články 49 a 54 SFEU, byl v roce 1968 na základě tehdejšího (dnes již neexistujícího) článku 220 Římské smlouvy podniknut pokus o harmonizaci v oblasti svody usazování v podobě Úmluvy o vzájemném uznávání společností a právnických osob, která by v důsledku zakotvení uznávání právní způsobilosti přiznané právem, ve kterém byla společnost založena, garantovala přemístění skutečného sídla aspoň v té míře, že by mu nebránila kolizní úprava ve státech teorie sídla.⁷⁹ Pro úplnost lze dodat, že zmíněnému pokusu předcházela již v roce 1956 návrh Haagské úmluvy o uznávání právní osobnosti zahraničních společností, asociací a nadací, která by však v důsledku ústupku teorii sídla možnost

---

⁷⁴ Dědič, J., Čech, P.: *Evropské právo společností*. Praha: Bova Polygon, 2004. s. 31.

⁷⁵ Dědič, J., Čech, P. op. cit. sub 74. s. 32.

⁷⁶ Dědič, J., Čech, P. op. cit. sub 74. s. 34.

⁷⁷ Možnost změnit statutární sídlo bez změny osobního statutu byla v roce 2002 doporučována odborníky z High Level Group of Company Law Experts. Viz Mörnsdorf O., op. cit. sub 37 s. 630, poznámka pod čarou č. 7.

⁷⁸ Dědič, J., Čech, P. op. cit. sub 74. s. 30.

⁷⁹ Pelikánová, I., op. cit. sub 57. s. 507.

přemístit skutečné sídlo nezajistila.⁸⁰ Jelikož tyto pokusy ztroskotaly, byla svoboda usazování rozvíjena cestou judikatury Soudního dvora. V této souvislosti však považují za důležité akcentovat, že až do rozhodnutí Cartesio se Soudní dvůr vyslovoval toliko k přemístění skutečného sídla. Jak již bylo řečeno, přemístění sídla dle zákona o přeměnách je přemístěním statutárního sídla, které může, ovšem nemusí, být doprovázeno přemístěním také skutečného sídla. Následující analýza se proto věnuje především otázce, zda má přemístění statutárního sídla dle judikatury Soudního dvora oporu v primárním právu.

V rozhodnutí Cartesio Soudní dvůr sice konstatoval, že není v rozporu s čl. 49 a čl. 54 SFEU, že členský neumožňuje přemístit skutečného sídlo společnosti řídicí se jeho právem, ovšem nemůže ji bránit v tom, aby přemístila skutečného sídlo a zároveň se změnila společnost právní formy upravené právním řádem státu, do kterého se přesunula, a změnila tak aplikovatelné právo.⁸¹ Přeměny na takovou právní formu a změny aplikovatelného práva lze sice efektivně docílit například i tím, že společnost založí dceřinou společnost v jiném členském státě, s kterou se pak sloučí (a takový postup ani nemusí zahrnovat změnu skutečného sídla), ovšem Soudní dvůr, jak je i zřejmé z odkazu na úpravu v nařízeních o nadnárodních formách společností,⁸² v rozhodnutí adresoval změnu aplikovatelného práva cestou přemístěním statutárního sídla. Z rozhodnutí Cartesio plyne, že členský stát jakožto stát odletu nemůže bránit přemístění skutečného sídla zároveň se sídlem statutárním - ergo musí vždy umožnit, aby společnost přenesla své statutární sídlo do jiného a tak se změnila na společnost hostitelského státu?

Cartesio přemístění statutárního sídla chápe jen jako podmínku k tomu, aby se společnost mohla při přemístění skutečného sídla dovolávat svobody usazování, nelze tak automaticky předpokládat, že přemístění statutárního sídla lze podřadit pod svobodu usazování.⁸³ Vossenstein takový závěr dovozuje s odvoláním na rozhodnutí SEVIC, když bod 19, podle kterého „[p]řeshraniční fúze, podobně jako jiné přeměny společností, (...) [p]ředstavují zvláštní způsoby výkonu svobody usazování (...) u nichž jsou členské státy povinny respektovat svobodu usazování“, vykládá zřejmě tak, že tyto

---

⁸⁰ Pelikánová, I., op. cit. sub 57. s. 508.

⁸¹ Cartesio. Body 111 a 112.

⁸² Cartesio. Body 115 a 116.

⁸³ Lasák, J. *Cartesio: Přemístění sídla společnosti "reloaded"*. in Jurisprudence, ASPI, a.s., 2009, s 43.

„jiné přeměny“ spadají pod rozsah svobody usazování bez dalšího.⁸⁴ Na základě toho pak dovozuje, že pod svobodu usazování lze zahrnout i předmětnou formu přeměny.⁸⁵ Jsem toho názoru, že takto široce svoboda usazování Soudním dvorem chápána není, což plyne jak z rozhodnutí SEVIC⁸⁶, tak i z další judikatury, včetně nejnovějšího příspěvku k problematice v podobě rozhodnutí VALE⁸⁷, kde soud vždy zkoumá, zda dochází k usazení, které Soudní dvůr vymezil jako „výkon hospodářské činnosti prostřednictvím stálého zařízení (podniku) v jiném členském státě na neurčitou dobu“⁸⁸ či „výkon hospodářské činnosti prostřednictvím stálé provozovny“⁸⁹. Lze pochybovat nad tím, zda *ex-post* volba práva přemístěním statutárního sídla bez „fyzického“ usazení skutečně spadá pod svobodu usazování ve smyslu čl. 49 SFEU.

Vraťme se nyní zpět ke Cartesiu. Pokud právo domovského státu přemístění skutečného sídla umožňuje bez dalšího, což je případ většiny států inkorporační teorie, nelze zřejmě v rozhodnutí najít oporu pro přemístění statutárního sídla. Paradoxně je tak, dle mého názoru, přemístění statutárního sídla rozhodnutím Cartesio „garantováno“ jen pokud se společnost přemísťuje ze státu teorie sídla. V takovém případě lze nadto přemístit statutární sídlo beze změny skutečného sídla!

Předpokládejme, že stát příletu přemístění statutárního sídla umožňuje a neklade si podmínku, aby zde společnost měla i sídlo skutečné a společnost ze státu teorie sídla se přemístěním statutárního sídla stane společností státu příletu.⁹⁰ Za této situace je otázkou zda má odletový stát možnost vynutit si i přemístění skutečného sídla (a ostatně i jakou motivaci), neboť by bylo paradoxní, kdyby v důsledku nepřesunutí skutečného sídla společnost dál považoval za svou. Nicméně je, dle mého názoru, nesporné, že společnost již přemístěná, tj. již podléhající právnímu řádu státu příletu, který

---

⁸⁴ Vossestein, G., J., *Companies' Freedom of Establishment after Sevic*. in 3 European Company Law, Issue 4, 2006. s. 179.

⁸⁵ „The present judgment makes clear that cross-border conversion is (also) within this scope, even though the Court does not explicitly refer to it as a ‘method of exercise of the freedom of establishment’ or ‘an establishment operation’“ Cit. Vossestein, G., J., op. cit. sub 83. s. 120.

⁸⁶ Mörsdorf O., op.cit.sub. 38. s. 646.

⁸⁷ Rozsudek Soudního dvora EU C- 378/10, VALE Épitési Kft, Body 34 a 35.

⁸⁸ Rozsudek Soudního dvora EU C-221/89, The Queen v Secretary of State for Transport, ex parte *Factortame Ltd and others*. Bod 20. Cit. podle Stavínohová, P. *Svoboda usazování*. Právní rádce, 2006. Dostupné z [www: <http://www.beckonline.cz>](http://www.beckonline.cz)

⁸⁹ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 12. září 2006 ve věci C- 196/04, *Cadbury Schweppes plc*, *Cadbury Schweppes Overseas Ltd* proti *Commissioners of Inland Revenue*. Bod 54.

⁹⁰ Další nejasnosti mohou do věci vnést alternativní výklady bodu 112 rozhodnutí Cartesio. Viz Carsten, G., B., Schillig, M., *The Mysteries of Freedom of Establishment after Cartesio*. in *International & Comparative Law Quarterly*, Vol. 59, No. 2, 2010. s. 13 – 14.

nevyžaduje, aby zde společnost měla sídlo skutečné, může své skutečné sídlo „vrátit zpět“ do státu odletu.

Z rozhodnutí *Cartesio* tedy, s výjimkou výše uvedeného případu, neplyne, že členský stát musí umožnit společnosti přenést své statutární sídlo a změnit se tak na společnost jiného členského státu.⁹¹

Nyní přikročíme k otázce, zda přemístění statutárního sídla musí umožnit stát příletu. Soudní dvůr v bodě 112 rozhodnutí *Cartesio* konstatoval, že výše uvedená přeměna je možná, „*pokud to jeho* [myšleno státu příletu] *právní předpisy dovolují*“, což vyvolalo otázku, zda stát příletu může svévolně takovéto přeměně zabránit. Vysvětlení pak přineslo rozhodnutí *VALE*, jehož skutkový základ spočíval v současném přemístění statutárního a skutečného sídla, tedy ve scénáři, kterého se týkal bod 111 rozhodnutí *Cartesio*. Generální advokát Jääskinen ve svém stanovisku navázal na rozhodnutí *SEVIC* a povinnost hostitelského státu umožnit takovouto přeměnu postavit na zásadě nediskriminace⁹² Tento názor by se mohl zdát problematický, neboť přemístění sídla do jiného státu zjevně nemůže mít vnitrostátní variantu, nicméně generální advokát přeměnu posoudil jako kombinaci změny právní formy a změny sídla.

Je však možné přemístit pouze sídlo statutární a docílit tak změny aplikovatelného práva bez současného přemístění skutečného sídla? V tomto ohledu, dle mého názoru, rozhodnutí není jednoznačné. V bodech 34 a 35 je zdůrazňováno, že společnost se chce v Maďarsku „skutečně usadit“, nicméně samotný výrok rozhodnutí zjevně dopadá i na izolované přemístění statutárního sídla a nasvědčuje tomu i bod 68 stanoviska generálního advokáta. Je však třeba mít na paměti, že Soudní dvůr rozhodoval v rámci konkrétní skutkové situace a tak pokud si uvědomíme, že maďarské právo vyžaduje, aby zapsané sídlo odpovídalo skutečnému, zapadají body 34 a 35 do postoje, který Soudní dvůr zaujal již v rozhodnutí *Daily Mail* a ani v rozhodnutí *VALE* jej neopustil, podle kterého členský stát má právo určit podmínky, za kterých může společnost být podle jeho práva založena a existovat.⁹³

---

⁹¹ Další argumenty viz Mörsdorf O., op. cit. sub 38. s. 641-633.

⁹² Stanovisko generálního advokáta Jääskinen přednesené dne 15. prosince 2011 ve věci C- 378/10, *VALE Építési Kft.* Bod 72

⁹³ *Daily Mail.* Bod 19; *Cartesio.* Bod 104; *VALE.* Bod 51.

Z výše uvedeného rozhodnutí tak plyne, že stát příletu nemůže bránit přemístění statutárního sídla, pokud vlastním společnostem umožňuje změnit sídlo a právní formu, a nemůže podmínit přemístění statutárního sídla přemístěním sídla skutečného, pokud nevyžaduje, aby zapsané sídlo odpovídalo skutečnému.

Lze učinit dílčí závěr, že otázka přemístění sídla ani po posledních rozhodnutí *Cartesio* a *VALE* není uzavřena a tak se zdá i dnes být aktuální harmonizace v podobě Čtrnácté směrnice. Pokud by měl nový návrh, jež je po Komisi usnesením Evropského parlamentu žádán⁹⁴, zakotvovat minimálně to, co původní návrh, mohly by společnosti přemísťovat mezi členskými státy jak skutečné sídlo, tak i statutární sídlo, avšak s tím omezením, že příletový stát by mohl podmínit přemístění statutárního sídla tím, aby zde společnost přenesla i sídlo skutečné.⁹⁵

3.4.3 Přemístění sídla do České republiky

Zákon o přeměnách upravuje zvláště přemístění sídla do České republiky a zvláště přemístění sídla do zahraniční. Podle § 384a ZPřem zahraniční právnická osoba může přemístit sídlo do České republiky, aniž by se tím přerušila její existence, avšak musí změnit svou právní formu na českou společnost nebo družstvo a dále změnit svůj osobní statut na český. Takovou přeměnu přitom nemůže postoupit, zakazoval-li by to právní řád státu, v němž má zahraniční právnická osoba sídlo, nebo právní řád, kterým se řídí její vnitřní právní poměry.

Jak bylo uvedeno v předešlé kapitole, z rozhodnutí *Cartesio* nelze ve všech případech dovodit povinnost odletového státu přemístění statutárního sídla umožnit, bude tak záležet na právní úpravě tohoto členského státu, zda bude možné přeměnu realizovat. Oporu v judikatuře Soudního dvora přitom najde paradoxně spíše přemístění statutárního sídla ze států teorie sídla než přemístění statutárního sídla ze států inkorporační teorie, které přemístění skutečného sídla nekladou překážky.

Český zákonodárce nereguluje právní formu zahraniční právnické osoby, která může do České republiky přemístit své sídlo, ovšem úprava není aplikovatelná na nadnárodní formy společností a tyto tak nemohou přemístit své sídlo do České

---

⁹⁴ *Usnesení Evropského parlamentu ze dne 2. února 2012 o 14. směrnici v oblasti práva společnosti o přemísťování sídel společností do jiného členského státu doplněný o doporučení Komisi*. Dostupné z [<http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2011/2046\(INI\)>](http://www.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2011/2046(INI))

⁹⁵ Rammeloo. op. cit. sub 73. s. 297-300.

republiky podle § 384a ZPřem a musí postupovat podle příslušných nařízení majících svou vlastní úpravu přemístění sídla, která spočívá v přemístění statutárního i skutečného sídla.

Zahraniční právnická osoba přemísťující se do České republiky si nemůže ponechat svůj osobní statut tak jako to dříve předpokládala (v praxi však nepříliš funkční) úprava v § 26 ObchZ nebo jako to dnes je umožněno české společnosti nebo družstvu, které Českou republiku opouštějí. Takováto úprava je v souladu s rozhodnutími *Cartesio* a *Vale* a český zákonodárce se zřejmě nechtěl vrátit do roku 2000, kdy na základě § 24 odst. 2 ObchZ bylo možné založit i právnickou osobu podle cizího práva, pokud v ní měla účast zahraniční osoba ve smyslu § 24 odst. 1 ObchZ. Jelikož zahraniční právnická osoba tak musí přijmout právní formu české společnosti nebo družstva, odkazuje zákon o přeměnách na příslušná ustanovení o změně právní formy. Přemísťovaná zahraniční právnická osoba však nemůže změnit svou právní formu výše uvedeným postupem podle zákona o přeměnách na některou z právních forem nadnárodních společností, neboť jejich založení je upraveno v nařízeních.

Dle § 384c ZPřem je podmínkou přemístění sídla to, že zahraniční právnická osoba není v likvidaci a že proti ní nebylo zahájeno insolvenční či obdobné řízení, což je stejný princip, který je zakotven i v čl. 8 odst. 15 nařízení o statutu SE.

Aby mohlo být přemístění sídla zapsáno do českého obchodního rejstříku, je rejstříkovému soudu třeba doložit osvědčení ve smyslu § 59z ZPřem. Notář však takové osvědčení nevydává, není-li mu předložena veřejná listina o tom, že byly splněny požadavky právního řádu státu původu. Česká republika má jako stát příletu podle rozhodnutí VALE povinnost zohlednit dokumenty, které osvědčují, že zahraniční právnická osoba při přemístění sídla jednala v souladu s právními předpisy tohoto státu⁹⁶, ovšem je otázkou zda lze z tohoto výroku dovodit i povinnost státu původu takový dokument vydat v případě, že ho stát příletu vyžaduje. Přestože členské státy podle Soudního dvora nemohou (za splnění určitých podmínek) bránit přemístění sídla do jiného členského státu, může v praxi nastat překážka spočívající v tom, že ve státu původu nebude z důvodu absence právní úpravy vydána požadovaná veřejná listina (certifikát) a přemístění sídla nebude moci proběhnout. Lze očekávat, že státy, kde je

---

⁹⁶ VALE. Výrok 2, druhá odrážka.

přemístění sídla upraveno legislativně, budou tyto certifikát vydávat a přemístění sídla z těchto zemí do České republiky by tak nemělo činit potíže.

3.4.4 Přemístění sídla do zahraničí

Úpravu přemístění sídla z České republiky do zahraničí najdeme v § 384f až § 384p ZPřem, přičemž pro něj v zásadě platí stejné nebo analogické principy jako pro přemístění sídla do České republiky. Klíčovým rozdílem je však to, že česká obchodní společnost nebo družstvo si může podle českého práva i po přemístění ponechat svoji právní formu a svůj osobní statut. V souladu s inkorporační teorií totiž dle českého práva zůstává relevantní pouto přemístěním sídla a to i statutárního nedotčeno, a proto se společnost jednou založená podle českého práva může dále řídit v otázkách vnitřních právních poměrů českým právem.

V praxi však snaha využít této možnosti narazí na to, že ani státy, které mají fungující úpravu přemístění statutárního sídla, neumožňují, aby si přicházející společnost ponechala svoji právní formu a osobní statut. Ostatně takovou možnost neupravuje ani zákon o přeměnách pro zahraniční právnické osoby, jak již bylo uvedeno výše. V souvislosti s přemístěním sídla do české republiky, a možnost ponechat si osobní statut při přemístění statutárního sídla neplyne ani z judikatury Soudního dvora a nepočítalo, resp. nepočítá se s ní ani v souvislosti se Čtrnáctou směrnicí⁹⁷, byť taková myšlenka není v rámci formování přístupu k dosažení mobility společností v EU zcela cizí.⁹⁸ V praxi by bylo zajímavé sledovat, zda by prošlo přemístění sídla české společnosti se zachováním jejího statutu na Slovensko, neboť slovenský obchodní zákoník stále upravuje přemístění sídla v § 26 v podobě, v jaké tato úprava dříve existovala i u nás.

Domnívám se, že přijetí popsaného principu na úrovni evropského práva v sobě skýtá velký praktický potenciál a v právu společností by způsobilo snad ještě větší revoluci než „pouhé“ přemístění statutárního sídla. Ostatně, kdyby se takový mechanismus zavedl, bylo by logickým krokem umožnit zakládat společnosti podle cizího práva, neboť výsledek – existence z hlediska cizineckého práva českých

---

⁹⁷ Rammeloo, op. cit. sub 73. s. 297-300; *Report of the Reflection Group on the Future of European Company Law*. op. cit. sub 1. s. 20.

⁹⁸ Možnost změnit statutární sídlo bez změny osobního statutu byla v roce 2002 doporučována odborníky z High Level Group of Company Law Experts. Viz Mörsdorf O., op. cit. sub 38. s. 630. poznámka pod čarou č. 7.

společností podle § 21 odst. 2 ObchZ, které se řídí cizím právem – by byl stejný a lišil by se pouze způsobem, jakým lze takového výsledku dosáhnout.⁹⁹ Možnost založit právnickou osobu podle cizího práva až do roku 2000 zakotvoval § 24 odst. 2 ObchZ, přičemž postoj odborného veřejnosti byl velmi negativní. Prof. Pauknerová v tomto smyslu uvedla, že „*pojetí volby práva zakotvené v § 24 odst. 2 ObchZ odporuje samotnému smyslu práva společností*“.¹⁰⁰ Osobně však smysl korporálního práva spatřuji zejména v poskytnutí nástrojů k uskutečňování ekonomické aktivity a to zejména prostřednictvím poskytnutí vhodných struktur umožňujících minimalizovat transakční náklady.¹⁰¹

Možnost volby korporálního práva by byla rajsskou hudbou pro transnacionální korporace, které by tak mohly v rámci své koncernové struktury na území EU, resp. EHP používat jedinou právní formu či jedinou kombinaci právních forem k přístupu na trhy v jednotlivých členských státech. Z pohledu cizineckého práva by dle § 21 odst. 2 ObchZ byly považovány za české právnické osoby a kromě osobního statutu by se na ně aplikovalo české právo. Společnosti by dále mohly využít méně nákladnou monistickou strukturu nebo se vyhnout participaci zaměstnanců využitím anglické *limited liability company* bez toho, aby podléhaly anglické jurisdikci či se na ně aplikovalo jim neznámé právo, v čemž lze spatřovat jeden z důvodů proč zakládat společnost ve svém domovském státě místo v zahraničí.¹⁰² Konečně i soutěž právních řádů, nastartovaná judikaturou Soudního dvora,¹⁰³ by získala nový impuls, neboť by mezi sebou soutěžily právní formy národních společností nezatížené dalším jiným aplikovatelným právem, než je osobní statut společnost.¹⁰⁴

Pronikání zahraničního práva společností do práva státu, v němž je společnost inkorporována má však i své stinné stránky. Možnost založení společnosti podle cizího práva je označována jako dovední inkorporačního principu *ad absurdum*¹⁰⁵, neboť se zcela upouští od nutnosti existence nějakého pouta mezi společností a státem, a volba

---

⁹⁹ Srov. Dědič, J., Čech, P., *Nový pohled na kolizní normy a reflexe kolizně relevantní judikatury Evropského soudního dvora v českém právu společností*. Soudní rozhledy, 2004, č. 10, s. 362.

¹⁰⁰ Pauknerová, M. op. cit. sub 57, s. 167.

¹⁰¹ Srov. Kuhn, P. *Úvod do ekonomické analýzy společenského práva*. Common Law Review, Vol. 8, Issue 9, s. XV a násl.

¹⁰² Dammann, J., *A New Approach to Corporate Choice of Law*. in Vanderbilt Journal of Transnational Law, Vol. 38, No. 1, p. 51, 2005. Dostupné z [www: <http://ssrn.com/abstract=437100>](http://ssrn.com/abstract=437100) s. 62.

¹⁰³ Dědič, J., Čech, P., op. cit. sub 74, s. 50

¹⁰⁴ Dammann, J., op. cit. sub 102, s. 60

¹⁰⁵ Pauknerová, M., op. cit. sub 57, s. 158.

osobního statutu při založení společnosti podle cizího práva je prováděna v izolaci od dalšího aplikovatelného práva tohoto státu a od jeho jurisdikce. Přemístění sídla bez změny osobního statutu pak zrcadlově umožňuje zvolit si jurisdikci a část aplikovatelného práva a ponechat si přitom osobní statut. Odborná veřejnost poukazuje na řadu problémů s tímto přístupem spojených jako je štěpení osobního statutu a obecně použití norem práva, které je odlišné od osobního statutu.¹⁰⁶ Není totiž jednoznačné, co vše lze pod osobní statut podřadit, neboť ač zahrnuje otázky vnitřní povahy, tak tyto mohou mít závažné konsekvence navenek, jako například otázka jednatelského oprávnění a jeho omezení ve státech angloamerické právní kultury (doktrína *ultra vires*)¹⁰⁷, ručení společníků za závazky společnosti a obecně ochrana věřitelů.¹⁰⁸ O negativním postoji k popisované konstrukci svědčí i vlna kritiky, která se vzedmula proti tzv. diferenciacní teorii, rozlišující mezi vnitřním a vnějším statutem, která se zrodila v německém právním prostředí v souvislosti s nutností modifikovat teorii sídla.¹⁰⁹ Konečně i z ekonomického pohledu není přínos takové právní konstrukce jednoznačný, neboť je zřejmé, že stát, který by umožnil popsané pronikání zahraničního práva společností, by nesl dodatečné náklady spojené s uzpůsobením navazující regulace a se zkoumáním cizího práva soudy a jiným orgány.

---

¹⁰⁶ Pauknerová, M., op. cit. sub 8, s. 35.

¹⁰⁷ Nutno podotknout, že v současnosti je již tato doktrína judikaturou značně potlačena. Viz Keane, R., *Company Law*, 4. vydání, Tottel publishing, 2007, s. 149

¹⁰⁸ Dědič, J., Čech, P. op. cit. sub 74. s. 31-32..

¹⁰⁹ Dědič, J., Čech, P. op. cit. sub 74. s. 38.

4 ZÁVĚR

Cílem předkládané práce bylo odhalit nové možnosti, které se s přijetím novely zákona o přeměnách společností v oblasti přeshraničních přeměn naskytly. Nešlo se tak spokojit pouze s analýzou české úpravy, která sama o sobě nemůže poskytnout právní základ pro uskutečnění přeshraniční přeměny, pokud jí nekoresponduje i právní úprava v jiných členských státech nebo nemá oporu v evropském právu. Z rozboru judikatury Soudního dvora jsem učinil závěr, že členské státy, s výhradou nediskriminačního přístupu, nemohou bránit přeshraničním fúzím osobních společností, přeshraničním rozdělením ani přeshraničním převodům jmění. Judikatura Soudního dvora však ani po posledních rozhodnutích neposkytuje zcela pevný základ pro přeshraniční přemístění statutárního sídla. Novela zákona o přeměnách svou komplexní úpravou přeshraničních přeměn zmíněnou judikaturu plně reflektovala a v řadě otázek šla i nad rámec toho, co bylo nutné.

Co do úpravy obecných otázek přeshraničních přeměn, lze novele vytknout vymezení české a zahraniční právnické osoby, které může vzbudit pochybnosti, zda se mohou přeshraničních přeměn účastnit i osoby, jejíž vnitřní právní poměry se řídí jiným právem než právem státu, ve kterém mají zapsané sídlo, skutečné sídlo nebo hlavní provozovnu.

Pozitivně lze naproti tomu hodnotit zobecnění co do subjektů, které se mohou účastnit přeshraničních fúzí, a odstranění překážek křížovým přeshraničním fúzím. V rámci kapitoly o přeshraničních fúzích byla také adresována otázka přeshraniční fúze splynutím výhradně českých společností do zahraniční společnosti, kterou zákon o přeměnách nepřipouští, byť by dle mého názoru umožněna být měla. Pro praxi je důležité i odstranění řady výkladových problémů, které by mohly představovat překážku v realizaci přeshraničních fúzí.

Úprava přeshraničního rozdělení, které zákon o přeměnách dříve vůbec neupravoval, koncepčně navázala na přeshraniční fúze, domnívám se však, že bude třeba zrevidovat formulaci ustanovení § 336b ZPřem, jehož doslovný výklad by mohl být překážkou realizace takových přeměn. S úpravou této formy přeshraniční přeměny se naskytly také nové otázky týkající se účasti evropské společnosti, které bude muset praxe vyřešit.

Byť již před novelou bylo zahraniční osobě jakožto společníku umožněno převzít jmění české společnosti, zákon o přeměnách nyní upravuje tuto přeměnu daleko detailněji a to včetně varianty převodu jmění zahraniční právnické osoby. V posledně uvedeném případě bude přitom pro praxi rozhodující, zda přejímajícím společníkem bude fyzická nebo právnická osoba, neboť některé právní řády připouští převod jmění toliko na fyzickou osobu.

Konečně přeshraniční přemístění sídla samo o sobě představuje materii, která by vydala na celou diplomovou práci. Zvláště zajímavou, byť v současné době zřejmě jen těžko realizovatelnou, se jeví možnost ponechat si při přemístění statutárního sídla osobní statut.

Z celkové koncepce úpravy přeshraničních přeměn v zákoně o přeměnách je zřejmá inspirace Desátou směrnicí a nařízením o evropské společnosti, což se projevilo zejména v užití institutu osvědčení, který však v praxi může každou neharmonizovanou přeměnu znesnadnit či dokonce znemožnit.

5 ZDROJE

5.1 Monografie, komentáře a učebnice

Behrens F.O., *Die grenzüberschreitende Verschmelzung nach der Richtlinie 2005/56/EG (Verschmelzungsrichtlinie)*. Cuvillier Verlag, 2007. ISBN 978-3-86727-290-2.

Dědič, J., Čech, P., *Evropské právo společností*. Praha: Bova Polygon, 2004. ISBN 80-7273-110-6.

Dědič, J., *Obchodní zákoník. Komentář*. I. díl. Praha: Polygon, 2002. ISBN 80-7273-071-1.

Kučera, Z., *Mezinárodní právo soukromé*. 7. opr. a dopl. vyd. Brno: Doplněk, 2009. ISBN 978-807-3801-717.

Kuhn, P., Štenglová, I., Bílá, I., Havel, B. a kol. *Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck. 2010, ISBN 978-80-7400-056-0.

Oplustil, K., Teichmann, Ch., *The European company - all over Europe: a state-by-state account of the introduction of the European company*. Berlin: De Gruyter Recht, xviii, 2004. ISBN 38-994-9096-7.

Pauknerová, M., *Společnosti v mezinárodním právu soukromém*. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7148-598-1.

Pelikánová, I., *Obchodní právo*. 2., přeprac. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-807-3575-250.

Pelikánová, I., Černá, S., *Obchodní právo: společnosti obchodního práva a družstva*. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-149-8.

Rammeloo, S., *Corporations in private international law. A European Perspective*. Oxford: Oxford University Press, 2001. ISBN 01-982-9925-7.

5.2 Články z tištěných časopisů

Čech, P., Dědič, J., Štenglová, I., *Právní důsledky změny koncepce sídla*. in *Obchodněprávní revue*, 2010, č. 4.

Dědič, J., Čech, P., *Nový pohled na kolizní normy a reflexe kolizně relevantní judikatury Evropského soudního dvora v českém právu společností*. in *Soudní rozhledy*, 2004.

Kuhn, P. *Úvod do ekonomické analýzy společenského práva*. in *Common Law Review*, Vol. 8, Issue 9.

Lasák, J. *Cartesio: Přemístění sídla společnosti "reloaded"*. in *Jurisprudence*, ASPI, a.s. 39 – 44 s. 2009. ISSN 1801-2167.

Pauknerová, M. *Obchodní společnosti ve světle práva Evropské unie*. in Černá, S.; Čech, P. a kolektiv autorů. Pocta Ivaně Štenglové k sedmdesátým narozeninám. Vydání 1. Praha: C. H. Beck, 2012. ISBN 978-807400-388-2.

Pauknerová, M.: *Osobní statut právnických osob v českém právu*. in Acta Universitatis Carolinae – Iuridica, č. 1., 1998.

5.3 Internetové zdroje

Carsten, G., B., Schillig, M., *The Mysteries of Freedom of Establishment after Cartesio*. in International & Comparative Law Quarterly, Vol. 59, No. 2, 2010. Dostupné z www: <<http://ssrn.com/abstract=1340964>>

Čech P., *Transpozice směrnice ES o přeshraničních fúzích na pořadu dne*. in Právní zpravodaj 2/2006. Dostupné z www: <<http://www.beckonline.cz>>

Dammann, J., *A New Approach to Corporate Choice of Law*. in Vanderbilt Journal of Transnational Law, Vol. 38, No. 1, p. 51, 2005. Dostupné z www: <<http://ssrn.com/abstract=437100>>

Dědič, J., *Nad zákonem o přeměnách aneb druhá „podařená“ dekodifikace obchodního zákoníku* Právní zpravodaj č. 7, 2008. Dostupné z www: <<http://www.beckonline.cz>>

Dědič, J., *Novinky v právní úpravě přeměn obchodních společností a družstev*. in Obchodněprávní revue, 2012. Dostupné z www: <<http://www.beckonline.cz>>

Dědič J., Lasák J.: *Několik poznámek ke koncernovým přeshraničním fúzím kapitálových obchodních společností*. in Obchodněprávní revue 9/2009, s. 248. Dostupné z www: <<http://www.beckonline.cz>>

Důvodová zpráva k zákonu č. 355/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev. Dostupné z www: <<http://www.beckonline.cz>>

European Commission – *Impact assessment on the Directive on the cross-border transfer of registered office SEC*, 12. 12. 2007. Dostupné z www: <http://ec.europa.eu/internal_market/company/seat-transfer/index_en.htm>

Hansen, L. L., *Merger, Moving and Division Across National Borders – When Case Law Breaks through Barriers and Overtakes Directives*. in 18 European Business Law Review, Issue 1, 181–204 s. 2007. Dostupné z www: <<http://www.kluwerlawonline.com>>

Lasák, J., *K otázce přeshraničního rozdělení sloučením (se vznikem nových obchodních společností)*. 2009. Brno. Dostupné z www: <<http://www.law.muni.cz/sborniky/interakce2009/files/prispevky/Lasak.pdf>>

Lasák, J. *K některým otázkám korporací účastnících se přeshraničních fúzí*. 2008. Dostupné z www: <<http://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/obchod/lasak.pdf>>

Lasák, J.: *Tanec v temnotách. (Svoboda usazování dle čl. 43 a 48 Smlouvy a přeshraniční fúze národních obchodních společností)*. in Obchodněprávní revue, roč. 1, č. 4, 91-96 s., 2009. Dostupné z www: <<http://www.beckonline.cz>>

- Mörsdorf O., *The legal mobility of companies within the European Union through cross-border conversion*. in 49 Common Market Law Review, Issue 2, 629–670 s. 2012. Dostupné z www: <<http://www.kluwerlawonline.com>>
- Patěk D., *Převod jmění na společníka*. in Bulletin advokacie 1-2/2009, 46 s. Dostupné z www: <<http://www.beckonline.cz>>
- Report of the Reflection Group on the Future of European Company Law*. 2011. Dostupné z www: <http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/modern/reflectiongroup_report_en.pdf>
- Roelofs, E., R., *Cross-Border Division of SEs*, in 7 European Company Law, Issue 4, 142–148 s. 2010. Dostupné z www: <<http://www.kluwerlawonline.com>>
- Roelofs, E., R., van Eck, G., C., *Ranking the Rules Applicable to Cross-Border Mergers*, in 8 European Company Law, Issue 1, 17–22 s. 2011. Dostupné z www: <<http://www.kluwerlawonline.com>>
- Stavinochová P., *K pojmu společnost v komunitárním právu*, in Právní fórum, č. 12, 2006. Dostupné z www: <<http://www.pravnickeforum.cz>>
- Stavinochová, P., *Svoboda usazování společností*, in Právní rádce, roč. 14, č. 9, 2006, 23 s. Dostupné z www: <<http://www.beckonline.cz>>
- Vermeulen, J., Vande Velde I., *European cross-border mergers and reorganizations*. New York: Oxford University Press, , lxxxiv, 894 s., 2012. ISBN 01-996-9328-5. 1. kapitola. Dostupné z www: <http://fds.oup.com/www.oup.com/pdf/13/9780199693283_chapter1.pdf>
- Vossestein, G., J., *Companies' Freedom of Establishment after Sevic*. in 3 European Company Law, Issue 4, 177–182 s. 2006. Dostupné z www: <<http://www.kluwerlawonline.com>>
- Zrzavecký J., Herdová E., *Squeeze-out pravý nebo nepravý?* [cit. 4.11.2012] Dostupné z www: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/squeeze-out-pravy-nebo-nepravy-72530.html>>

Abstrakt

Diplomová práce pojednává o nových formách přeshraničních přeměn po velké novele zákona o přeměnách, která nabyla účinnosti dne 1. ledna 2012. Konkrétní nové možnosti v oblasti přeshraničních přeměn jsou přitom analyzovány v kontextu relevantní judikatury Soudního dvora.

Práce sleduje systematiku zákona, proto se první kapitola věnuje obecným otázkám přeshraničních přeměn. V této kapitole je vymezen pojem přeshraniční přeměny a dále pak okruh subjektů, které se přeshraniční přeměny mohou účastnit.

Následně se věnuji jednotlivým typům přeshraničních přeměn. První analyzovanou formou přeměny je přeshraniční fúze. V rámci této kapitoly o je mimo jiné adresována otázka přeshraniční fúze výhradně českých společností do zahraniční společnosti.

Další kapitola pojednává o přeshraničním rozdělení. Zvláštní pozornost je věnována možnostem přeshraničního rozdělení evropské společnosti.

V třetí kapitole se zabývám přeshraniční převod jmění. Byť již před novelou bylo zahraniční osobě jakožto společníku umožněno převzít jmění české společnosti, zákon o přeměnách nyní upravuje tuto přeměnu daleko detailněji a to včetně varianty převodu jmění zahraniční právnické osoby.

Poslední analyzovanou přeměnou je přemístění sídla. Zde se mimo jiné zabývám zajímavou možností přemístit statutární sídlo bez změny *lex societatis*.

Klíčová slova:

Zákon o přeměnách, přeshraniční přeměny, přeshraniční fúze, přeshraniční rozdělení, přeshraniční převod jmění, přemístění sídla

Název:

Nové formy přeshraničních přeměn po velké novele zákona o přeměnách

Abstract

The thesis deals with the new forms of cross-border transformation after the big amendment of the Transformation Act, which came to effect on 1 January 2012. The particular new options in the area of the cross-border transformations are analyzed in connection with the relevant case law of Court of Justice.

The thesis follows the scheme of the Act, therefore the first chapter deals with general issues of cross-border transformations. This chapter identifies the conception of the cross-border transformation and then the categories of the entities which can participate in cross-border transformation.

Then I deal with the various types of cross-border transformations. The first transformation analyzed is the cross-border merger. In addition to another the question of cross-border merger exclusively of Czech companies to foreign company is addressed in this chapter

The next chapter deals with cross-border division. The special attention is paid to the possibilities of the cross-border division of *societas europaea*.

The third chapter deals with the cross-border transfer of assets. Although even before the amendment the foreign person was allowed to take the assets of Czech company, Transformation Act now regulates this transformation much more in detail, including variation of the transfer of assets of a foreign legal entity.

The last transformation which is analyzed is transfer of seat. Here, among the other things, I deal with an interesting option to relocate the statutory seat without changing the *lex societatis*.

Key words:

Transformation Act, cross-border transformations, cross-border merger, cross-border division, cross-border transfer of assets, transfer of seat

Title:

New forms of cross-border transformation after the big amendment of the Transformation Act